

XLI. évfolyam 2018. március–április

Kertbarát

magazin

ELVÁLASZT
ÉS ÖSSZEKÖT:
A SÖVÉNY

ZÖLDSÉGEK
A BIBLIÁBÓL

MAINAU
A VIRÁGSZIGET

Ajándék
1000 Ft-os
Oázis kuponnal

KÖRBEÉR
A PANORÁMA

TUJAINK
ESKÜDT ELLENSÉGEI

REVICZKY GÁBOR *kertje*

A CONSTRUMA KERT 2018 KIÁLLÍTÁS HIVATALOS LAPJA

695 Ft | előfizetőknek 645 Ft

Készült a Kertészet és Szőlészet szerkesztőségében
Alapítva: 1977.
41. évfolyam, 2018/3-4. szám,
2018. március 23.

FŐSZERKESZTŐ:
BIZA KLÁRA
FELELŐS SZERKESZTŐ:
ALGEIER WENDY
TERVEZŐSZERKESZTŐ:
Végh György
OLVASÓSZERKESZTŐ:
Tömpe Anna
TITKÁRSÁG: Kiss Jánosné

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ:
1141 Budapest, Mirtusz u. 2.
Postacím: 1591 Budapest, Pf. 294
Telefon: +36-1-273-2290
Tel./fax: +36-1-273-2285
E-mail: titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu

A címkép a Floradania felvétele

KIADJA
a Magyar Mezőgazdaság Kft.
Felelős kiadó:
SÁRI ENIKŐ ügyvezető igazgató
HÁJOS LÁSZLÓ ügyvezető igazgató

MB MAGYAR
BRANDS

LAPTERJESZTÉS, PÉNZÜGY:
Laczó Angéla, Hajcser Anna,
Szabó Ildikó
MARKETING: Horváth Roland vezető
MUNKATÁRSÁK: Kovács Réka,
Bárdos László tervezőgrafikus
ÜGYFÉLSZOLGÁLAT:
Husztiné Csekő Emma
Tel.: +36-1-470-0411, fax: +36-1-470-0410

HIRDETÉS:
Barsi Nóra
Tel.: +36-30-982-6369
baris.nora@magyarmezogazdasag.hu
Dohány Árpád
Tel.: +36-70-232-4231
dohany.arpad@magyarmezogazdasag.hu
Kiss Jánosné
Tel.: +36-1-273-2285, +36-1-273-2290
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu

*Minden jog fenntartva!
A lapból értesüléseket átvenni
csak a Kertbarát Magazinra való
hivatkozással lehet.
A hirdetések és egyéb
reklámkiadványok tartalmáért
a kiadó felelősséget nem vállal.*

TERJESZTÉS:
Előfizetésben terjeszti
a Magyar Posta Zrt.
Postacím: 1900 Budapest
Előfizetésben megrendelhető
az ország bármely postáján,
a hírlapot kézbesítőknél,
a www.posta.hu webshopban
(https://eshop.posta.hu/storefront/),
e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu
címen, telefonon a +36-1-767-8262
számon, levélben a Magyar Posta Zrt.
1900 Budapest címen.
Külföldre és külföldön előfizethető
a Magyar Posta Zrt.-nél:
a www.posta.hu webshopban
(https://eshop.posta.hu/storefront/),
1900 Budapest, +36-1-767-8262,
hirlapelofizetes@posta.hu
Belföldi előfizetési díj
egy évre: 3870 Ft, fél évre 1935 Ft.
Árusításon úton terjeszti
a Lapker Zrt., a Magyar Posta Zrt.,
valamint az alternatív terjesztők.

NYOMJA:
Ipress Center Central Europe Zrt.
2600, Vác Nádas utca 8.
Felelős vezető: Borbás Gábor
A nyomdai megrendelés törzsszáma:
Sz-12/99
Nyomás: 2018. március 14.
HU ISSN 0133-9435

www.magyarmezogazdasag.hu
Szerkesztő:
Práger Ádám, Kiss Melinda

Annyit ésszel, mint erővel

Szintiszta teljesítmény vagy tiszta, környezetbarát működés? Alacsony fogyasztás vagy alacsony tömeg? Hosszú élettartam vagy hosszú üzemidő? A STIHL beépített akkus termékcsaládjával nem kell választania! A COMPACT gépek a gyártó több mint 90 éves tapasztalatát és az akkumulátorok legújabb fejlesztéseit sűrítik magukba. Ilyen az, amikor az erő, az innováció és a kezelhetőség türelemmel, tapasztalattal és hozzáértéssel párosul.

**Az ár 2018. április 30-ig
vagy a készlet erejéig érvényes!**

STIHL HSA 56
sövénynyíró
AK 10 akkumulátorral
és AL 101 töltővel szettben
78 900 Ft

ANDREAS STIHL KFT.
2051 Biatorbágy-Budapark, Paul Hartmann u. 4.
Telefon: (+36-23) 418-054

Akciós termékek: stihlnemzedekek.hu
Általános információk: stihl.hu

STIHL®

Minden megújul

A családi házas kertés létnek megvannak a sajátos velejárói, a szó legjobb értelmében. Mindenki ugrásra készen várja az első langymeleg időt, és kitelepszik a kertbe. No, nem pihenni egyelőre – annak majd nyáron jön el az ideje –, a tavasz a fűrés, fűrészelés, ásás, ültetés, favágás ideje, annak össze nem tevészhető és messziről is jól hallható zajaival.

Edzem magam a gondolathoz, hogy nemcsak az ültetés, gyomlálás, fűnyírás, hanem a növénykivágás is a kertfenntartás része, 13 évvel ezelőtt kialakított kertemben már egymással viaskodik néhány, a végtelenségig terebélyesedő növény, hamarosan elérkezik az ideje a felújításnak. Újra kell gondolni a részleteket, kerti feladatokat, látványos fókuszpontokat. A kétségkívül barbár cselekedet jót is hoz, ahogy kertjét idén nyáron megnyitó riportalanyunk is vallotta beszélgetésünkkor: „a megüresedő hely megmozgatja a fantáziánkat, valami új kezdetét jelzi, újragondolhatjuk, milyen növényvel népesítjük be”.

Hasonló izgalom töltött el bennünket, amikor lapunk külsejének megújítására szántuk el magunkat. Nem vágunk ki minden „fát”, a frissebb-fiatalosabb külső mögött továbbra is tartalmas, szakmailag helytálló, színes írásokkal várjuk Olvasóinkat.

Algeier Wendy

HONDA

Törj ki a valóságból!

HONDA Shop.hu

8

24

30

12

56

58

BEMUTATJUK

- 6 Napsütötte virágmező
- 24 Vénusz könnyei
- 46 Zöldségek a Bibliából
- 52 Fagyalok, nem csak sövénynek

KERTEK-EMBEREK

- 8 Reviczky Gábor
- 12 Körbeér a panoráma

IDEGEN TÁJAKON

- 16 Kebun Raya Bogor – édenkert Jáván
- 20 Mainau, a virágsziget

KERTET ÉPÍTÜNK

- 27 Elvlaszt és összeköt

ITTHON

- 30 Különleges kökörcsinek

IDŐSZERŰ

- 32 A legmozgalmasabb időszak
- 36 Étellel teli

CONSTRUMA KERT MELLÉKLET

- 40 Fókuszban a jövő otthona
- 42 Kert nélkül nincs élet

NÖVÉNYDOKTOR

- 44 Tujáink esküdt ellenségei

KERTÉSZPALÁNTA

- 50 Pöttöm Panna és a tavasz virágai

VENDÉGLÁTÁS

- 56 Múltidéző

VIRÁGKÖTÉSZET

- 58 Ötletek a menyasszonyi csokorhoz
- 59 Friss és üde
- 60 Bárányok és társaik
- 61 Csupalila

MAGOT KÜLDÜNK

- 64 A skarlátvörös díszbirs

napsütötte virágmező

Friss kerttulajdonosként sok a megvalósításra váró elképzelésünk. Akár teljes kertet, vagy csak egy virágágyást tervezünk, tartsuk szem előtt, hogy a terület lejtése, tájolása, benapozottsága, talajadottsága és az éghajlati tényezők befolyásolják a növényalkalmazás lehetőségeit.

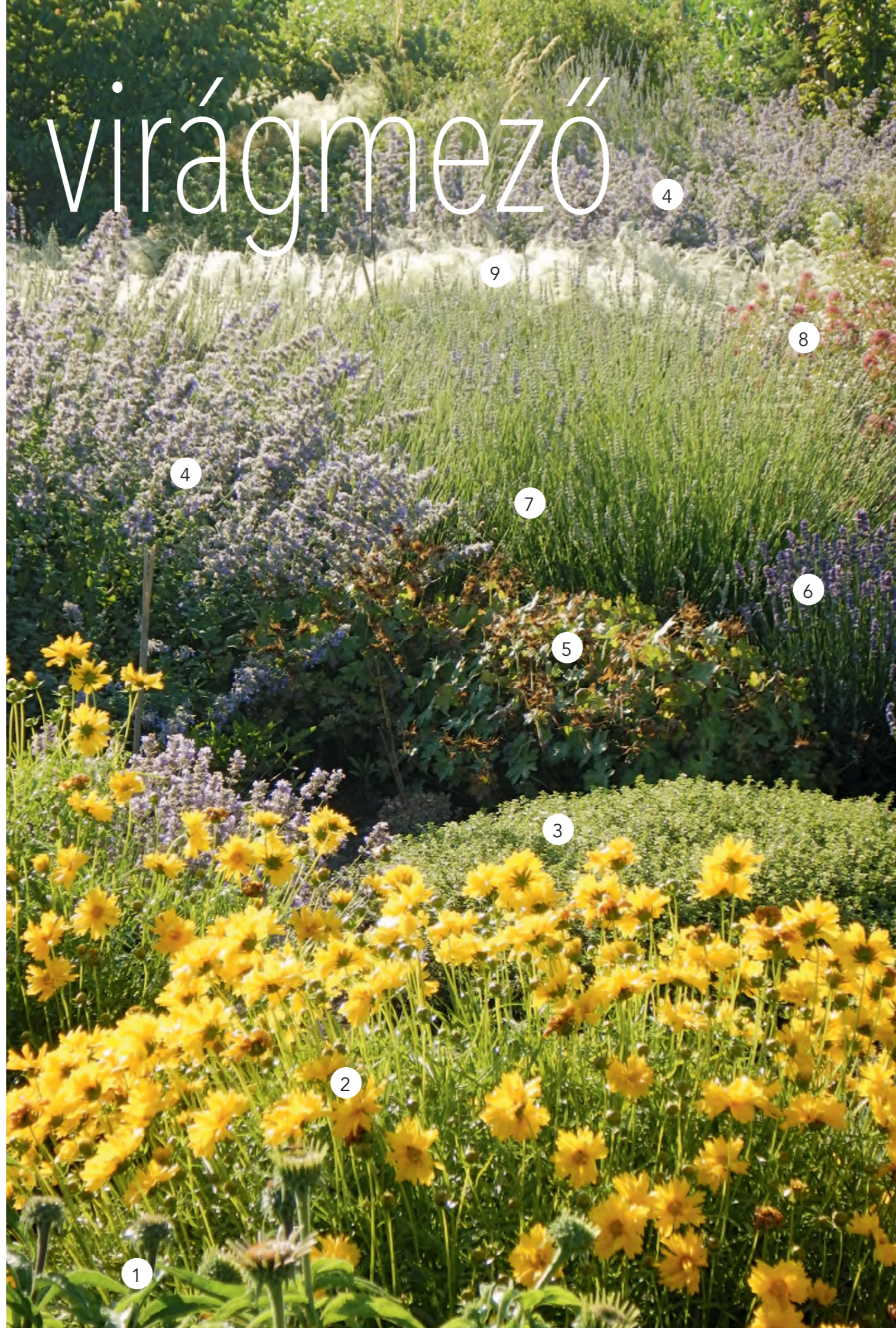
Bíbor kasvirág

A növényválasztásnál vegyük számításba, hogy mennyi időt szeretnénk a kertben munkával, virágágyás-gondozással tölteni. Ha szívesen kertészkedünk, akkor igényesebb növényeket is ültethetünk. Ha kevesebb időt szánunk rá, akkor válasszunk inkább kevés gondozást igénylő cserjéket és csak kevés lágyszárú növényt. Olykor előfordul, hogy kénytelenek vagyunk módosítani az eredeti elképzelésünket. Előfordulhat, hogy a kert különböző részein eltérő a talaj, az egyik helyen lazább, máshol agyagosabb, vagy rájövünk, hogy az eredetileg kivágásra ítélt fa, bokor milyen szép háttérrel adhat az elé tervezett virágágyagnak, ezért megkegyelmezünk neki.

Az alapkonceptió, az épített szerkezeti elemek – utak, pergola, kerti pihenő, csobogó – állandó térszerkezetet ad, a növényzet viszont folyamatos változásban van. Nemcsak a saját esetleges változtatásaink miatt, hanem azért is, mert a kert élő rendszer, amiben szüntelen a természetes átalakulás (más szóval szukcesszió) akár akarjuk, akár nem. A kert gondozása során ezt a folyamatot igyekszünk megakadályozni vagy késleltetni.

Első sikerélményeinket a szépen összeállított évelőágyástól várhatjuk. Az első években, amikor a fák és a cserjék még fiatalok, az évelők határozzák meg a kert látványát. Változatos alakjuknak, színüknek köszönhetően egész évben díszítenek. A közép- és a magas évelők már a második évben kibontakoznak, gazdagon virágoznak és teret alkotnak. Lesznek az ágyásnak nagyon mutatós részei, ahol a különböző fajokat, fajtákat jól sikerült társítanunk, és bizonyára olyanok is, amelyekről úgy gondol-

1. **Bíbor kasvirág**
(*Echinacea purpurea* 'Magnus')
2. **Menyecskeszem**
(*Coreopsis grandiflora*)
3. **Arany szurokfű**
(*Origanum vulgare* 'Aureum')
4. **Macskamenta**
(*Nepeta* 'Walkers Low')
5. **Gólyaorr**
(*Geranium macrorrhizum*)
6. **Angol levendula**
(*Lavandula angustifolia* 'Hidcote')
7. **Hibrid levendula**
(*Lavandula x intermedia* 'Grappenhall')
8. **Piros sarkantyúvirág**
(*Centranthus ruber* 'Coccineus')
9. **Lósörényfű**
(*Stipa tenuissima* 'Pony Tails')

juk, szebb lenne, ha átalakítanánk. Mielőtt belevágunk az átalakításba, figyeljük meg, mi érzi jól magát az adott helyen és mi nem, ezután bátran nyúljunk hozzá, változtassuk meg vagy egészítsük ki az ágyást. Az évek során újra és újra módosulhat az eredeti elképzelésünk.

Ha a képen látható nagy virágágyást készítettünk, akkor hónapokon keresztül pazar látványban lehet részünk, és kisebb gyepfelületet kell nyírnunk. Legyünk nagyvonalúak, ne féljünk 6-8-10 tövet ültetni egy fajtából egy-egy foltba. A tőtávolság megválasztásánál vegyük figyelembe, hogy három év múlva mekkorák lesznek választott fajok. A túl szorosan ültetett növények kevesebb vízhez és tápanyaghoz jutnak, és a zárt, sűrű levélzet gombás megbetegedések forrása lehet.

Széles évelőágyagnál középtájon hagyjunk egy szabálytalan vonalú 40-50 cm széles sávot a közép- és magas növények között, amit faaprítékkal burkolunk. Azon bemegetünk a növények közé a szükséges gondozási munkák elvégzéséhez.

A fák és cserjék megerősödésével megnő az árnyékos területek mérete. A korábban napos felületekre ültetett, napfénykedvelő évelők fényhiányban kevesebbet virágoznak, megnyúlnak. Olyankor is be kell avatkoznunk. A beárnyékolta, félárnyékos helyekre új fajokat, fajtákat válasszunk, melyek kedvelik a laza árnyékot, vagy árnyék-tűrők.

A kert, amelyben teret engedünk a természetes változásnak, folyamatosan átalakul, fejlődik.

Ambrus Mária Zsófia

RANDOVICS LEILA ÉS ALGIER WENDY FELVÉTELEI

IGAZI VIZES EMBER ÉS KÁVÉNAGYKÖVET

Mostanában az erdőket járja, de igazi vizes ember – ezt tükrözi ráckevei kertje is, amelyben nyaranként halászlét főz Reviczky Gábor. A Kossuth-díjas színművésszel a gyermekkori édenről, kedvenc kertjeiről és egy izgalmas utazás tervéről is beszélgettünk.

• Ön az a típusú ember, aki a hideg hónapokban alig várja a tavaszt, és legszívesebben átaludná ezt az időszakot, vagy megéli a telet, megtalálja a szépségét?

– Most, hogy a *Reviczkyvel az erdőben* című többrészes sorozatot forgatjuk, újra közvetlenül találkoztam a téllel. A természetben járva sokkal könnyebb megtalálni, megélni a szépségeit.

Nemrég Kaszópusztán voltunk, és a Mecsekben, tegnap a Zselicben forgattunk, Kardosfán. Csodálatos élmény volt a kilátóból körbenézni a Zselicen. Tiszta időben a badacsonyi hegyektől ellátni Horvátországig. Olyannyira lakatlan az a terület, hogy csillagvizsgálót is telepítettek oda. Az érintetlen téli táj varázslatos látvány volt. Ráckevén, ahol élek, nem ilyen szép a tél.

• Ha a tél nem is olyan szép itt, ám csodálatos kert várja a tavaszi ébredést. Kinek az ízlését tükrözi ez az örökzöldekkel kerete-

zett, sok füves részt is tartalmazó rendezett udvar?

– A feleségem mesterfokú lakberendező, igazi otthon teremt számunkra mindenhol, ennek szerves része a kert is. Ő tervezte, a kivitelezést persze kertészre bíztuk, aki egyre ritkábban jön, mert szépen kialakult minden. A füves területtel egyedül is elbírok. Funkcionális elemei a kisház, a sütőhely és a medence, amiben – mivel a gyerekek felnőttek – már alig fürdik valaki.

• Mire használják leginkább?

– A hölgytagok napoznak és szeretünk kint sütni-főzni is, itt főzöm a halászlét például. Én magam nem eszem belőle, mert csak a süllőt, a harcsát, a kősüllőt és a csapósügeret szeretem, a halászlét viszont nem lehet ponty nélkül megcsinálni. Bunyevác bográcsban készítem, ami rézlemezből van kiütve, így közvetlenül kapja a hőt. A halászlének az a titka.

• Milyen volt az ön ősi, szülői, nagyszülői édenkertje, hatalmas gyümölcsfák, gazdag veteményes, esetleg romantikusan elvadult udvar?

– Különös „lakáscsere” folytán a családom lakótelepi lakásból egy nagy villába költözött, aminek hatalmas kertje volt. A tatabányai Liget sor gyönyörű épületeit korábban az akkor még magánkézben lévő bányák jó módú mérnökei építették. A mi házuk, mint később kiderült, kifűthetetlen volt, ezért is kerülhettünk oda. Olyan lakást adtunk érte, amilyen ma már nem létezik: gőzzel fűtötték, télen is tárva-nyitva voltak az ablakok a meleg miatt. A nagypám element diszpécsernek a szénbányászati tröszt-höz, hogy szénhez jussunk, de a havi 200 mázsa fűtőanyaggal sem tudtunk meleget teremteni az új házban. A csodálatos kert azonban kárpótolt minket.

1938-ig egy olyan bányamérnök lakott a villában, akinek a növénynevelés volt a

KISS GERGEVÉ FELVÉTELEI

hobbija, húsz évvel később is csodálatos ritkaságokkal burjánzott a kert. Azóta sem láttam olyan gyönyörű rózsákat. A legnagyobb különlegesség a két magnóliafa volt, az egész megyében nem akadt több olyan. Minden évben június elején virágzott, egészen picik voltak még a levelei. A tanárok alig várták, hogy megkapják a rózsaszín virágait. Az év során még egyszer nyílt, akkor már kisebb virágokkal és nagyobb lomblevelekkel, és akkor már nem szedtük le őket. Volt egy japán díszcseresznye is, nem hozott termést, viszont minden egyes virága olyan volt, mint egy dús fehér szegfű.

• **Akad azért gyümölcs is a kertben?**

– Gyönyörű gyümölcsfák voltak. A kajszipéldául háromévenként kevés, de hatalmas méretű termést hozott, a köztes években pedig sok aprót, abból mindig pálinkát főzött a nagypapám. Gazdag volt az egres- és a ribizlibokrok termése is, egy idő után rájöttünk, hogy egykor a kertész kinti házikójának árnyékszéke szolgáltatta a trágya-utánpótlást...

• **Állataik is voltak?**

– Mindenféle volt, kacsa, pulyka, tyúk, de kedvencem pedig egy Mucus nevű őzbak volt, amit *Homoki Nagy István* akkor nagy sikerű *Cimborák* című filmje miatt kellett beszereznünk. És ott volt Pletyka, a tacskó, és Fickó, a magyar vizsla. De a kutyák mit sem értek a Mucushoz képest. Kis agancsával nekiment a kapunak, és darabokra szedte, ha jött a postás.

• **Felnőttként is kedveli a kutyákat?**

– Most spánielünk van, korábban pulink volt, legutóbb egyszerre három is. Nagyon szeretem a pulit, borzasztó okos, egyiket se kell tanítani, mindent megcsinálnak, amit az ember kér tőlük. A spániel is őrzik a házat. Ők eredetileg vízi kutyák, érthetetlen módon tartják őket a városban.

Amikor *Krisztina*, a feleségem lakásban tartott kutyáját először vittem el horgászni az öcsatornára, vissza se lehetett hívni. Úgy űzte a madarakat, hogy azok felhőben szálltak föl, amerre járt. Fölismerhetetlen állapotban jött vissza.

• **Nagy kávérajongó hírében áll, ezért készül Dél-Amerikába?**

– Kávészüretre megyünk a tervek szerint, de végül nem Dél-Amerikába, hanem Ruanadába. Egy különleges kávéfajtának, a Berger & Co kávénak lettem a nagykövete, ezért kaptam a meghívást.

• **Melyik volt a legszebb kert, amit a nagyvilágban valaha látott?**

– A legszebb kerteket itthon láttam, nagyon szeretem a hazai kastélyparkokat és arborétumokat, a gazdságukat, a történeteiket. Nemrég jártam a kecskeméti arborétumban, amelyet azért hoztak létre, mert olyan homokviharak voltak arrafelé, hogy a hívek vagy nem tudtak bemenni vagy nem tudtak mise után kijönni a templomból, mert 60 centiméter magas homoktorlasz állt a kapu előtt.

Kertész Anna

Körbeér a panoráma

Pilisszentkereszt a Dobogókő lábánál fekvő kétezer fős falu annak minden előnyével és bájával.

A szelíden lejtő utakon nem is sejtjük, hogy az utolsó kanyar után vár ránk az igazi hegymenet.

A faluból kifelé, de még inkább fölfelé vezető utca végén találjuk Szomorú Miklós házat.

A magánkerteket egy-egy napra megnyitó Édenpont mozgalom júniusban várja az érdeklődőket nála.

– A magassággemelkedéssel rendszerint az időjárás is hirtelen változik itt, az eső óra fordul, a lepelhó vastag hótakaróvá változik. Néha engem is meglepetés ér, amikor a belvárosból hazatérek a munka végeztével, meséli Miklós.

• *És kicsoda változás a város nyüzsgése után ez a nyugalom és csend, no meg a csodaszép panoráma!*

– Semmivel nem cserélném el. Megéri azt a 40 perc autózást, ehhez semmi kétség nem fér.

Angolos folytatás

Nem bújjik magas kerítés mögé a kert, nincs is kitől rejtegetni, hiszen arra már alig jár ember. A Pilis masszív vonulata rajzol kontúrt a távolban, szinte körbeér a panoráma,

a ház mögött pedig a közeli Pilis-tető domborulata zárja a látványt.

– Ez a szép látvány feledteti velem azt az emberfeletti küzdelmet, ami ahhoz kellett, hogy járhatóvá, használhatóvá tegyük a telket.

A ház ötödik, a kert pedig negyedik éves az idén. Elhanyagolt gyümölcsös volt, amire először a szemközti ház kertjének építésekor figyeltem föl. Majdnem egy év múlva, amikor egy kiránduláson „véletlen” erre vetődtem – hogy meglessem, mivé lett a kert –, észrevettem, hogy még mindig az eladó felirat áll rajta. Hát így kezdődött...

• *És aztán valami nagyon angolos folytatása lett...*

– Igen, ez tagadhatatlan, a szívem csücske az angol kertkultúra. Kertészmérnökként végeztem, már az egyetemi évek alatt el-

kezdtem kertépítéssel foglalkozni, aztán fél évre Angliába kerültem egy kertépítő céghez. Még most is azt gondolom, hogy azt a fél évet ingyen is vállaltam volna, annyira magával ragadott az ottani kertkultúra, annyi impulzus ért.

Itthon aztán elkezdtem vágyni a saját kertre. Fiatalon jó a város nyüzsgése, de aztán elkezdki keresni az ember az utat a gyökereihez. Vidéken, Cegléden nőttem fel, és a mezítölbas nyarak emléke úgy látszik, kitörölhetetlen. A szüleim mindketten biológiai tanárok, belém oltották a természet szeretetét, már egész korán saját kis kertem volt otthon.

Aztán ahogy rám talált ez a telek, hamar körvonalazódott, hogy itt megalkothatom a saját angolkertemet. Kellott azért hozzá nagy adag képzelőerő, az egész telek – régen talán

gyümölcsös lehetett – szinte áthatolhatatlan volt a bodza- és szederbokroktól. Iszalag és csalán tekergett mindenhol. Három-négy gyomirtózás, gereblyezés után kezdtek látszani a határai.

Mégsem komor

• *Mindent saját maga csinált?*
– Többnyire igen. Csak a szakmunkákat, például az öntözőrendszer kiépítését hagytam ehhez értő emberekre. Gépek nélkül, talicskával, ásóval dolgoztunk, a lejtős terepen kevés hozatott földdel sík részeket alakítottunk ki.

• *Mitől angol az angolkert?*
– Vannak benne formális részek nyírt bokrokkal, sövényekkel. Nálam ez az előkertben látható a leginkább. Buxus helyett mirtuszloncból (*Lonicera nitida*) alakítottam ki alacsony jelzősövényt az ágyás körül. A tavalyi, hó nélküli szigorú mínuszokban sajnos visszafagyott, de jól regenerálódik, a tövéből előtörő hajtások már szinte teljesen benőtték a régieket. A sövényen belül magnóliafácskát és hagymás virágokat ültettem, a kert többi részén pedig sok-sok évelő, rózsák, szabályos koronájú kis fák. Bennem így fogalmazódott meg az angolkert.

• *Remekül illik a képbe az ugyancsak angolos stílusban épült ház.*

– Úgy terveztük, építettük, hogy a fő látványelem, a Pilis vonulata felé tekintsen. A nappali és az ebédlő is ebbe az irányba néz sok ablakkal, és a teraszra nyíló ajtóval. Meg kellett barátkoznunk az északi tájolással, hiszen ez adottság volt. Ráadásul a mögöttünk tornyosuló hegy miatt még nyáron is öt óra körül megy le a nap.

• *Mégsem komor a hangulata.*

– Nyáron mediterrán évelőkkel népesítem be a teraszt, olajfa, pálmák, bunkóliliom terem délies hangulatot. Legalább 5-6 °C-kal hűvösebb van itt, mint a városban, amikor másutt már elvirágoznak az orgonák, itt épp akkor kezdenek nyílni, de ugyanez a többi virágnál is megfigyelhető, különösen a tavasziaknál. A nyáriak pedig a kiegyenlített, párás klímának köszönhetően hosszabban virágoznak.

A terasz köré árnyékkedvelő növények, páfrányok, hortenziák, rododendronok, árnyékliliomok kerültek. Velük szemben, a napos részen kaptak helyet a levendulák és a rózsák, különösen a törzsesekek és az angol fajtákat kedvelem, mert hosszan nyílnak. Kissé hátrébb az évelők veszik át a főszerepet.

Árnyék és nap

A kert végében kovácsoltvas rózsalugas ad fókuszpontot, pihenőhellyel, kerti grillezővel a közelében. Mögötte még befejezésre vár, lezáratlan a kert, mondja Miklós. Várják, hátha sikerül megvásárolni azt a bozotos árkot, ami a fölötté levő legelőtől választja el a kertet. Sziklakert, kerti tó szerepel az elképzelések között. De mindez a jövő zenéje, a meglévő ezer négyzetméter is ad bőven feladatot. Meglepő módon a kert legárnyékosabb, nyirkos részén nem muzsikálnak jól az örökzöldek, más növény után kell nézni. Inkább hunyorok, hortenziák, azáleák otthona lesz, úgy látszik.

Onnan keskeny ösvényen felkaptunk a ház mögötti kertbe, ami a ház közelsége ellenére, déli tájolásának köszönhetően sok napot kap. Kiváló választás haszonkert kialakítására. A rézsút a háztól elválasztó fehér kerítésre tüske nélküli szeder tekeredik, ribizli, málna, zöldségek és fűszernövények népesítik be az ágyásokat.

SZOMORU MIKLÓS FELVÉTELEI

KEBUN RAYA BOGOR

ÉDENKERT JÁVÁN

1

A Kebun Raya Bogor a legjelentősebb és legrégebbi esős, trópusi botanikus kert Jáván. Tudományos jelentősége mellett mesés, elragadóan szép kis édenkert.

A Holland Királyság nem tartozott a legnagyobb gyarmatosító hatalmak közé, viszont igyekezett „minőségi” területeket elfoglalni. Ilyenek voltak Tajvan, Ceylon (Sri Lanka), Fokföld, vagy az Indonéz-szigetek. Az előbbieket előbb-utóbb elvették tőle erősebb országok, de Indonéziához a legvégsőkig (1949) ragaszkodott. Nem véletlenül, hiszen ez az óriási terület, több mint 18 ezer szigetével a klasszikus és legértékesebb gyarmatárak kimeríthetetlen földje. Kiváló minőségű kávé, tea, kakaó, dohány, fontos drága fűszerek egész sora, cukornád termett ott bőségesen, és indult fürge holland kereskedőhajókon nyugat felé.

A 1602-ben alapított Holland Kelet-indiai Társaság hamarosan modern, multinacionális szupervállalkozás lett, és – ugyan állandó harcban az angolokkal és portugálokkal – teljesen monopolizálta a keleti fűszerkereskedelmet. A társaság akkori vezetője, *Jan Pieterszoon Coen* 1619-ben alapította meg Batavia (ma Jakarta) városát Jáva szigetén. Ez a település lett a társaság, majd a holland gyarmat fővárosa. A társaság 1744-ben egy kastélyépület-együttest és körülötte extenzív trópusi kertet hozott létre Bataviától mintegy 60 kilométerre délre a mai Bogorban.

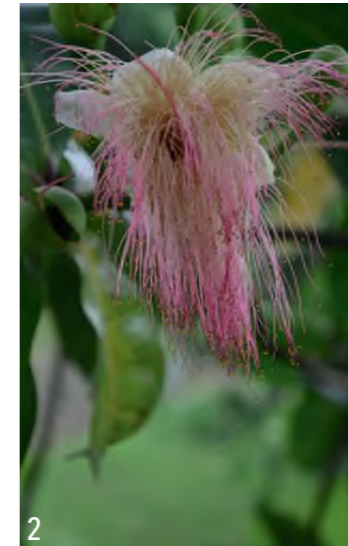
Elhanyagolt hely

A holland gyarmati kormányzó és a tisztviselők a mocsos, zajos, egészségtelen tengerparti nagyvárostól távol, szintén ott alakították ki nyári rezidenciájukat, és Buitenzorg névre keresztelték. A név jelentése, „elhanyagolt hely” éppoly ironikus elnevezés, mint az azonos jelentésű Sanssouci, a porosz királyok fényűző kastélyegyütteséé Potsdamban.

A napóleoni háborúk idején az angolok egy időre elvették a hollandoktól Jávát. Angol kormányzó, *Sir Thomas Stamford Raffles* (1781–1826) költözött a palotába, később a modern Szingapúrt is ő alapította meg. Regnálása idején alakította át angol tájképi stílusban a buitenzorgi kertet. A mostoha trópusi viszonyok következtében ott hunyt el felesége, *Olivia Mariamne Devenish*, emlékműve ma is látható a botanikus kert egyik bejáratánál.

A gyarmatosítók sok-sok bajt és megaláztatást hoztak az elfoglalt területekre, de hagytak maguk után jó dolgokat is. Ilyen az éppen 200 esztendő, csodálatos botanikus kert Bogorban.

A kormányzósági palotát környező kertet az első igazgató, a német származású hol-

2

3

4

- 1. A csavarpálma- (Pandanus) gyűjtemény részlete • 2. A borotválkozópamacs-fa (Pseudobombax ellipticum) hervadó, különleges, nagyméretű virága (majomkenyérfafélék családja)
- 3. Az arany gardénia (Gardenia carinata) ragyogó sárga virága • 4. A volt kormányzói palota ma az indonéz elnök nyári rezidenciája

land botanikus, *Caspar Georg Carl Reinwardt* (1773–1857) holland és angol botanikusok segítségével alakította ki, és nyitotta meg 1817-ben Buitenzorg Plantentuin néven. *Karl Ludwig von Blume* (1796–1862) a híres, szintén német-holland botanikus 1824-26 között dolgozott a kertben. Később, 1840–1869 között *Johannes Elias Teijsmann* (1808–1882) holland botanikus fejlesztette és vezette a gyűjteményt. Azokban az időkben még igen jelentős volt a különböző fontos trópusi haszonnövényekkel való kísérletezés és azok honosítása. Így került Jávára többek közt az olajpálma, a kávé, a kakaó, a gumi, a dohány, a tea,

a szója, a manióka (kasszává) és a rizs. *Teijsmann* a nem messze fekvő Gede vulkán oldalában, 1400 méter magasságban hegyi botanikus kertet is létrehozott. Ez a ma is látogatható, igen látványos Cibodas Botanikus Kert.

A 19. század végére a buitenzorgi botanikus kertet végleg leválasztották a kormányzósági palotától, és nagy jelentőségű trópusi botanikai és agrár-kutatóintézet jött ott létre. A gazdasági növények kutatása mellett az egyik fontos tevékenység 1854-től a malária elleni gyógyszerkutatás volt. A kinin alapanyagát a vörös kínafa (*Cinchona pubescens*) kérge adta. E fa meg-

- 1. A nagyvirágú lángbab-cserje (*Brownea grandiceps*) színesen kihajtó levelei (pillangósvirágúak családja)
- 2. A kertben sok hatalmas méretű kapokfa vagy gyapotfa (*Ceiba pentandra*) nő. Törzsüket nagy támpillérek erősítik, akár 80 méter magasra is megnőhetnek (majomkenyérfafélék családja)
- 3. A Teijsmann holland botanikus nevét viselő kertrész
- 4. Különleges vízi életmódot folytat a természetes *Typhonodorum lindleyanum* (kontyvirágfélék családja)
- 5. Az ehető virslifa (*Parmentiera edulis*) termései az idősebb ágakon fejlődnek (szivarfafélék családja)
- 6. A maláj muszenda (*Mussaenda philippica*) színes felleveleivel díszít (buzérfélék családja)
- 7. Az aranyló allamanda (*Allamanda cathartica*) pompás sárga virágai (meténgfélék családja)

honosítása után Jáva lett a világ elsőszámú kinintermelője.

Fontos szerepet játszott a kert életében *Rudolph Scheffer* (1844–1880), aki igazgatóként mezőgazdasági iskolát alapított ott a helyi lakosoknak. A ma is működő Állattani Múzeumot 1894-ben hozták létre.

A Buitenzorg Plantentuin és intézményei a 20. század közepéig nemzetközi tekintélyű trópusi tudományos műhelyek voltak. A világháború alatt a japánok Jávát is elfoglalták, a kert igazgatóit is az új hódítók adták. 1943–1945 között az egyik legjelentősebb és leghíresebb japán botanikus, *Nakai Takenoshin* vezette.

A japánok kiverése után a hollandok már nem sokáig uralták a hatalmas szigetországot. Az Indonéz Köztársaság 1949-ben önálló országgént jelent meg a világtérképen, és ma 250 millió lakosával a legnépesebb muszlim többségű állam.

Az új országban Buitenzorgból Bogor, a Buitenzorg Plantentuinból Kebun Raya Bogor (Bogor Botanikus Kert) lett, amely 1962-től a Nemzeti Biológiai Intézet része-

ként továbbra is fontos szerepet játszik az agrár- és gyógynövénykutatásban.

Az esők városa

Bogor városában ma közel egymillió ember él. A mindig felhőkoszorút viselő hajdani Salak-vulkán (2211 méter) északi lábától 15 kilométerre fekszik. A hegy a helyi piacokon közönségesen kapható pálmagyümölcsről, a szalakról (*Salacca zalacca*) kapta a nevét.

A települést gyakran emlegetik az „esők városa” (Kota Hujan) néven, hiszen az év 322 napján lehet csapadékra számítani, bár az évi esőmennyiség mindössze 2500 mm körüli. Bogor a trópusi esőerdő zónában, mindössze 6 fokra esik az Egyenlítőtől délre.

Az egyenletes csapadékmennyiségnek is köszönhető a botanikus kert pompája és bujasága. A zajos és döbbenetes forgalmú nagyváros közepén oázisként helyezkedik el, területe csaknem négyzet alakú, 87 hektár. Kezelője és működtetője az Indonéz Tudományos Intézet. Éppen 200 éve működik

botanikus kertként, és a benne megcsodálható mintegy 3500 faj és fajta (218 család 1257 nemzetségének képviselői) a Föld különféle trópusi területeiről került oda. A mérsékelt égövi növényekhez és kertekhez szokott látogató kapkodhatja a fejét a sok ismeretlen név, méret, forma és szín láttán.

A botanikus kert növényanyaga szerencsére nem sínylette meg a sziget változatos történetét. Egy hatalmas vihar azonban 2006-ban súlyos károkat okozott, sok 40-50 méteres fát borítva ki gyökerestől. Bámulatra méltó méretű és korú faóriásból azonban bőségesen maradt még a kertben, ezek határozzák meg máig is a jellegét és szerkezetét. Területét a sziklás, mély mederben futó Ci Liwung folyó szeli ketté, számos híd ível át rajta.

A kert szerkezete ugyan tájképi jellegű, de koncentráltan elhelyezkedő, tematikus részei is vannak. Ilyenek például a bambusz-, a csavarpálma- (*Pandanus*), a pozsgás-, a pálma-, a páfrány- és a gyógynövénykert. A kiterjedt tórendszerben sokféle vízinövény

él, és az állatvilág is gazdag, több mint 50 fészkelő madárfaj, sokféle denevér lakja. Egyes tekintélyes méretű fák koronájában nagy repülőkutya-kolóniák telepedtek meg.

Ha mindent alaposan meg akarunk nézni, nem elég egy nap, főleg, ha figyelembe vesszük a nagy hőséget, a páratartalmat és a mindig esedékes esőt is, ami erősen befolyásolhatja látogatásunkat. Persze a csapadék a felhőszakadástól a tartós permetezésig sokféle lehet. A Ci Liwung folyó mély, sziklás mederben két ágban szeli át a kertet számos híddal.

Számomra a látvány összessége, a növények elképesztő változatossága, a jól kigondolt szerkezet, a színek, illatok és – bár nem vagyok teljesen tájékozatlan a trópusi növények között – az ismeretlen fajok, az egzotikum varázsa volt igazán lenyűgöző. A legnagyobb élményt a hihetetlen méretű, palánkos törzsű óriásfák sokasága adta. Fán lakó életmódot folytató növényekkel is mindenütt találkozhatunk. A pálmagyűjtemény igen látványos, 88 nemzetség 288 fa-

ját sorakoztatja föl. A növények neve sokféle olvasható, de igen messze van a kert a jól táblázottságtól. A tavak környékén is hosszasan el lehet üldögelni, a gazdag vízinövény-állományt csodálva. A hatalmas méretű trópusi fajokban is bővelkedő bambuszgyűjtemény magában rejtja a régi holland temetőt. A hajdani gyarmati kolónia sokszor fiatalon elhunyt tagjainak sírjai sorakoznak ott.

Ha a látogatónak szerencséje van, szabadban láthatja nyílni az indonéz flóra két világrekorderét: a legmagasabb (3 méteres) titánbuzogányt vagy óriáskontyvirágot (*Amorphophallus titanum*), és a legnagyobb átmérőjű (1 méteres) közönséges raffléziát (*Rafflesia arnoldii*). Mindkettő rothadó húsról is nevezetes. Utóbbi az ott székelő angol kormányzóról kapta a nevét. A hajdani kormányzósági palotát és kertjét tavak és kerítések választják el a botanikus kerttől, de látványa szervesen illeszkedik az összképhez. A rezidenciát ma is az indonéz köztársasági elnök használja.

A Cibodas Botanikus Kertet sem szabad kihagyni, mindössze 50 km távolságra fekszik Bogortól. Igaz, megtörténhet, hogy a forgalom miatt csak 2-3 óra alatt tesszük meg ezt a távolságot, de az élmény miatt megéri. A Gede-hegy lejtőit, amerre a szem ellát, teaültetvények foglalják el. Az ültetvényekre belépőjeggyel mehetünk be, helyi teákat vásárolhatunk. A pompás növényekkel teli botanikus kert egy esőerdőbe vág bele.

A kert főbejáratával szemben lévő utcák adnak helyet a piacnak. Sok egzotikus piacon megfordultam már, de zsúfoltságában, zajosságában és koszosságában valószínűleg ez nyeri az első helyezést. A kínálat viszont fantasztikus, amit Jáva és a többi sziget megterem, az itt mind kapható. Tanakodhatunk, hogy a 8-10 féle banánból, vagy a számtalan mangófajtából melyiket kóstoljuk meg. Az árak is nagyon alacsonyak. Teljesen ismeretlen növényekkel is találkozhatunk, amelyekről a maláj nyelv ismerete nélkül nehéz bővebbet megtudni.

Kósa Géza

MAINAU

a virágsziget

Mainau a Bodentó legkisebb szigete az Alpok északi lábánál Délnyugat-Németországban, Ausztria és Svájc határán. A szigetre gyalogosan hídon át, vagy hajóval a Bodentóról juthatunk el.

A 45 hektáros történelmi kastélypark stílusát tekintve angol tájképi kert, amelyben számos barokk, mértani kertet alakítottak ki, mint például az itáliai rózsakertet, a mediterrán kertet, az ún. ticinói virágzó vízesést, évelőkertet, vagy citruskertet.

A sziget akkor indult lendületes fejlődésnek, amikor *I. Frigyes badeni nagyherceg* 1853-ban megvásárolta azzal a céllal, hogy a családjának nyári rezidenciát alakítson ki az ott található barokk kastélyban. A parkká alakításban kertészei, *Ludwig Eberling*, később pedig *Viktor Nohl* jeleskedtek. A sziget tulajdonosai és működtetői ma is a herceg leszármazottjai, a svéd *Bernadotte* család.

A virágsziget küldetése, hogy a szépség, a harmónia, a béke és a pihenés oázisa legyen a világ minden tájáról odaáramló látogatóknak. Az őshonos növények mellett számos egzótát, az üvegházakban pedig trópusi és szubtrópusi növények gazdag gyűjteményét láthatjuk.

Németország egyik legnépszerűbb látványossága évenként 1,5 millió látogatót fogad. Hírnevét annak köszönheti, hogy tavasztól őszi virágok milliói borítják a szigeten kialakított parkot.

Az idény áprilisban kezdődik, a hagymások – tulipánok, jácintok, császárkoronák, narciszok, fürtös gyöngyikék – tömeges virágzásával. A sziget domboldalain, az arborétum virágzó fái alatt és a virágágyásokban minden tavasszal több mint egymillió tulipán nyílik, 450 különböző fajtából. A látványt kiegészítik a kétnyári virágokból (árvácskák, százsorszépék, nefelejcsék) alko-

tott formaágyások, installációk, illetve az arborétum virágzó fái, a lombos fák üde zöldje.

Májusban a fő vonzerő a 230 különböző fajtát fölvonultató rododendron- és azálegyűjtemény. Június-júliusban a szobrokkal, pergolákkal, szökőkutakkal díszített barokk stílusú itáliai rózsakert vonzza a látogatókat. A rózsakertben és a kert többi területén 1200-féle vad és nemes rózsavirágzását csodálhatjuk meg. A 2017-es év díjnyertes rózsája a látogatók szavazatai alapján a *'Jubilee Celebration'* nevű angol fajta volt.

A nyári időszakban teljeseedik ki a mediterrán terasz növényzete is, pálmák, kaktuszok, agávék, murvafürtök, golgotavirágok, ciprusfák, szelídgesztenyék, örökzöld tölgyek (*Quercus turneri 'Pseudoturneri'*) teremtik meg a délszaki hangulatot. A ticinói virágos vízesés is ekkor a leglátványosabb és az évelőkert is teljes pompájában látható.

Ősszel a dáliáké a főszerep, augusztus végétől október közepéig 20 ezer tő dáliavirágzik a 2400 négyzetméteres területen kialakított fajtabemutató kertben. Mintegy 250 különböző dáliafajtát mutatnak be minden évben, a legkisebb, 40 centiméteres bokrot nevelő mignon fajtáktól egészen a két méter magas, 25 centiméteres virágátmérőjű kaktuszvirágúakig. A látogatók a dáliákra is szavazhatnak. A 2017-es év legkedveltebb dáliája a *'Pooh'* nevű, narancssárga-sárga virágú, közepes termetű fajta volt.

Mainau télen is kínál látnivalót, a kert az év minden napján nyitva áll a látogatók előtt. Az 1200 négyzetméteres pálmaházban, mely 1968-ban épült a kastély mellé,

Mamutfenyő-sétány

A kínai mamutfenyők sétányának egyedeit az 1940-ben Kínában talált ősnövény szaporulatából telepítették. Tíz évvel később már Mainau szigetén is elültették az első 30 centiméteres példányt, melyet később dugványozással szaporítottak. A pillangóházhoz vezető ösvényt szegélyezik, ma már 15-18 méter magasak. Tavasszal fakadó zöld lombjuk, ősszel rozsdabarnára színesedő tűleveleik vonzzák a tekinteteket.

1200-féle orchideát, narancsfákat, óriás pálmákat és egzotikus madarakat csodálhatunk meg. A nyáron a kastély udvarát díszítő citrusgyűjtemény is a pálmaházban telel. Citromok, mandarinok, pomelók, lime-ok és sok különleges citrusféle látható, olyan régi fajták is, melyek a firenzei *Medici* család citrusgyűjteményéből származnak.

A pillangóházban, amely alapjában véve trópusi növényház, 120 különböző ázsiai, afrikai, dél-amerikai lepkét láthatunk, illetve az egzotikus, színes pillangók bábból való kikelését is megleshetjük.

Az arborétum gazdag gyűjteménye 500-féle fából és cserjéből áll. Nagyon látványosak az óriás mamutfenyők (*Sequoiadendron giganteum*) 150 éves példányai. Figyelemre méltók a koros cédrusok, tulipánfák, hamisciprusok, tölgyek, bükkök is. Nagyon gazdag a jegenyefenyők, lucfenyők, ciprusok, tuják, magnóliák, japán díszcseresznyék, hársak, diók, platánok gyűjteménye. Különlegességek a galambfák, a kacurafák és a liliumfák. A tűlevelűek és a lomblevelű örökzöldek átlagon felüli mérete, dús lombozata a levegő magas páratartalmának és az enyhe éghajlatnak köszönhető.

Mainau enyhe éghajlatára már *gróf Esterházy Miklós* birodalmi herceg is fölfigyelt,

amikor 1827-ben megvásárolta a szigetet a Teuton lovagrendtől. Kertésze, *Ferdinand Schnetz* a kezdetektől egzóta növényeket is telepített, ma is megcsodálható az a 43 méteres tulipánfa, amelyet a gróf ültetett 1830-ban. Az öreg ezüstnyár is ebből a korszakból származik.

A tengerszint fölött 400 méterrel található Mainau az éves átlaghőmérséklet 8,9 °C, és télen is csak ritkán süllyed mínusz 12 °C alá a hőmérő higanyszála, északról az Alpok védi. Az őszi hosszú, a fás szárú növényeknek van idejük felkészülni a hideg évszakra. A Boden-tó vize lassan melegszik föl, a hűvös levegő sokáig a sziget fölött lebeg, ezért a rügyfakadás 2-3 héttel később érkezik oda, mint a Rajna völgyébe, ennek köszönhető, hogy a kései fagyok nem károsítják a növényzetet. Az éves átlagos csapadékmennyiség 800 mm, amelyet magas páratartalom egészít ki.

2018-ben Afrika élővilágára hívják föl a látogatók figyelmét Mainauban, az Afrika várázsa elnevezésű rendezvénysorozattal. Őserdő- és orchidea-bemutató, fotótárlat, kertépítészeti, kávécserje- és kávéfajta-kiallítás várja a látogatókat.

Thalmeiner Tünde

VÉNUSZ KÖNNYEI

A virág kelyhében kis tündérek ülnek, akik eső ellen fehér lepelbe burkolóznak, mondják egyes népek. Az ókori görögök szerint pedig Anemos, a szél kora tavasszal előreküldi a jöttét jelző hírnökeit. De az is lehet, hogy az erdők alján barangoló, Adoniszt sirató Vénusz könnyei váltak apró virágokká. Talán már mindenki kitalálta, hogy a szellőrózsákról szeretnék szólni.

A SZERŐ, ZOLNAN FERENC: ÉS NEHUHERZ, KAJA IAIN FEJVEFELI, VALAMINT MÜHEVFŐDÖK

A boglárkafélék családjába tartozó, körülbelül 120 évelőfajból álló nemzetség – tudományos nevén *Anemone* – az északi féltekén honos. Tagjainak közös vonása, hogy a talajban kúszó, megvastagodott gyöktörzsükből folyamatosan új hajtások nőnek, így vegetatív úton, viszonylag gyorsan nagy telepeket hoznak létre a számukra kedvező élőhelyeken. A tenyeresen összetett, olykor erősen szeldelt levelek fölé emelkednek a virágok. A száruk általában csupasz, de a virág alatt úgynevezett gallérozó levelek fejlődnek. A bimbóban ezek burkolják a virágot, mert a csészelevelek átvették a szíromlevelek szerepét, és fajtól függően sokféle színben pompáznak. Számuk szintén változatos, lehet öt, de ennél sokkal több is (pl. csinos szellőrózsa). A valódi szirmok teljesen hiányoznak, vagy ún. mézfajtókká alakultak át. Sok-sok sárga porzó veszi körül a termőrészt, amelyből elvirágzás után aszmagcsokor fejlődik.

Különösen a tavaszi virágzású szellőrózsák – bájos megjelenésük mellett – igen mérgezők, így a szintén tavasszal virágzó salátaboglárkától eltérően nem valók a tányérba!

Virágzási idejük szerint három csoportra oszthatók: kora tavasziak, késő tavasziak és nyár végiek. Ez utóbbiak természetesebbek a többiekénél. Vegyük hát sorra őket, a teljesség igénye nélkül, kertész szemmel.

Tavaszhírnökök

Ki ne találkozott volna már az erdők alján március-áprilisban sárgán virító bogláros szellőrózsával (*Anemone ranunculoïdes*). Föld alatt kúszó rizómáival gyorsan terjed, így kis természetnek (10-15 cm) köszönhetően talajtakaróként ültethető ligetes kertrészekbe. Üde, jó vízáteresztő képességű, humuszban gazdag lombföldben érzi jól magát fehér virágú rokonához, a berkí szellő-

• 1. Csinos szellőrózsa (*Anemone blanda*) • 2. Nárciszvirágú szellőrózsa (*Anemone narcissiflora*) • 3. Koronás szellőrózsa (*Anemone coronaria*) • 4. *Thalictrum thalictroides* 'Shoat's Double Pink'

rózsához (*Anemone nemorosa*) hasonlóan. Ez utóbbinak szép, rózsaszínes, illetve teltvirágú fajtái is kaphatók már a kereskedelemben. Éjszakára összecukódnak a virágai, így óvja az értékes pollent a harmat nedvességétől, de ugyanezt teszi esőben is.

Nagyobb, látványosabb, hófehér virágokat hoz az erdei szellőrózsa (*Anemone sylvestris*). Hazánkban is honos, védett növény, de ritkábban fordul elő, mint kisebb virágú rokonai. Igényei az előző két fajéhoz hasonlóak.

Az előbbieknél dekoratívabb a csinos szellőrózsa (*Anemone blanda*). Virágai többféle színben pompáznak, sokszírmúak. Hazája Kelet-Európa, elsősorban Görögország, valamint Kis-Ázsia. Gumószerű rizómái kaphatók a kereskedelemben, amiket ültetés előtt érdemes egy éjszakára beáztatni, így könnyebben indulnak fejlődésnek, és biztosabb a virágzásuk. Általában színkeverékként árulják zacskóban a gumóit, de igen szép az is, amikor csupán a világoskék változat alkot szőnyeget a tavaszi kertben, sziklakertben.

Későn kelők

Május-júniusban virágzik a Földközi-tenger környékéről származó koronás szellőrózsa (*Anemone coronaria*). Fehér, vagy a vörös és a kékeslila különböző árnyalataiban pompázó virágai 20-35 centiméteres száron nyílnak, vágott virágnak is szedhető. Félárnyékos vagy napos helyre is ültethető nem túl száraz talajba. A téli túlzott nedvességtől azonban óvjuk. Gumószerű gyöktörzseinek alsó fele lapos, ha ültetés előtt néhány órára beáztatjuk, ez jobban láthatóvá válik, és így könnyebben tudjuk a megfelelő irányban (gyöktörzsekkel lefelé) helyezni a talajba. Ezt gyorsabb kihajtással és gazdagabb virágzással hálálja meg.

Az Alpokban és az északi félteke más magashegységeinek füves lejtőin, erdőszélein még sok szép szellőrózsafaj virít tavasszal és nyár elején, ám ezeknek sajnos többnyire csak nyugat-európai kertészetekben szerezhetjük be a magját, esetleg gumóit. Nagyon látványos, és ha hozzájutunk, viszonylag

könnyen nevelhető a nárciszvirágú szellőrózsa (*Anemone narcissiflora*). 30-50 cm magas szárain a fehér virágok általában többesével, ernyőszerű virágzatban nyílnak. Napsütötte alpesi réteken gyakran a nyár végéig virít. Az erős déli napsütéstől védett helyre ültessük. Nálunk jóval hamarabb véget ér a virágzása, mint a hűvösebb nyári éjszakájú helyeken. A meleg elől behúzódik a föld alá. Kissé hányatott sorsú a szellőrózsácska. A botanikusok „atyja”, Linné még a szellőrózsák közé sorolta. Később önálló nemzetséget hoztak létre neki *Anemonella* néven, manapság viszont már a borkórók közé sorolják *Thalictrum thalictroides* néven. Észak-Amerika keleti részén honos, ugyancsak terjedő tövű, virágai többesével állnak a száron, fehérek vagy rózsaszínűek. Szép, telt virágú fajtái kaphatók tőlünk nyugatabbra. Azért is érdemes itt említeni, mert igényei az erdőalji szellőrózsákéhoz hasonlóak: üde, szerves anyagban gazdag talajt, kora tavasszal sok napsütést szeret, amint viszont beáll a nyári meleg, meghálálja a fák árnyékát. Magérés után visszahúzódik.

• 1. Anemone nemorosa 'Westwell Pink' • 2. Bogláros szellőrőzsa (Anemone ranunculoides) • 3. Ősszel nyílik az Anemone x hybrida

Ha a kertünk nem hagyón meleg és száraz, akkor a szellőrőzsák nem hiányozhatnak belőle, tavasztól ősziig díszíthetjük velük az árnyasabb helyeket, akár egyetlen nagyobb tá körül vagy árnyékos úttal mellett.

Nyár végén díszlenek

Augusztus–szeptemberben, amikor a lenyugvó nap sugarai átszűrődnek a fák már ritkuló lombjában, nagyon szép látványban lehet részünk, ha a fény nagy bokor szellőrőzsa fehér vagy rózsaszín virágain játszik. Az ősszel virágzó nagy termetű szellőrőzsák Kínából származnak, még azok is, amelyeket japán szellőrőzsa néven emlegetnek, mivel ott nemesítették őket. A kereskedelemben általában *Anemone x hybrida* néven kaphatók valamilyen fajtanévvel, vagy esetleg *Anemone hupehensis*, illetve *A. hupehensis* var. *japonica* néven. 80-100 cm magas, terebélyes

bokrot nevelnek a nyár folyamán. A leveleik is mutatósak, a virágok fajtától függően július és szeptember–október között nyílnak. Tavasszal ültessük, ültetés után mulcsozzuk a talajt. Rendszerint 2-3 évre van szükség, hogy megvesse a „lábát”, utána szépen terjed gyökérsarjaival. Ezután már könnyen szaporítható töosztással vagy tavaszi gyökérdugványozással. Karózni általában nem kell, ha a bokor túlságosan szétdőli, azt a fényhiány okozza. Virágai 5-8 cm átmérőjűek, a fajtától függően egyszerűek vagy félteltek. Fehérek, rózsaszínűek, esetleg bíborszínűek, kerekdedek, közepén sok sárga porzóval és gömb alakú

zöld magházzal. A molyhos, gömbölyű bimbók és a magházak is nagyon szépek, amikor már lehulltak a szirmok. Az első fagyok hatására a lomb megfeketedik. Tavasszal tövig vágjuk vissza és újra kihajt. Félárnyékos helyre ültessük, de napon is jól érzi magát, ha a talaja üde, tápanyagdús. A téli pangó víztől viszont könnyen elpusztul. Néhány szép fajta a 'Honorine Jobert', a 'Whirlwind' (hófehér), a 'Serenade', a 'Königin Charlotte', az 'Alice', az 'Overture', a 'September Charm' (rózsaszín), a 'Pamina', a 'Rotkäppchen' és a 'Splendens' (sötét rózsaszín).

Józsa Kata

• Az alacsony jelzősövények az ágyásokat választják el a gyeptől, közlekedőutaktól

Elválaszt és összeköt

A kertek talán legkarakteresebb elemei a sövények. Alakjuk szabályos, látványuk meghatározó, akár nyírt, akár nyíratlan formában látjuk őket, hiszen sorba ültetett növényekből állnak, és egyenes vonalban határolnak tereket.

A kert épített és természetes elemei közötti átmenetek: növények, ezért harmonikusan illeszkednek a kertbe, ugyanakkor szabályos formájukkal az épített elemek világát idézik.

Ritmus, szabályosság, egyöntetűség

A sövény szó hallatán általában egyenes vonalban ültetett, örökzöld vagy lombhullató növényekből álló sávra gondolunk, ami takarhatja a kerítésünket, magas épületeinket, vagy ha alacsony, akkor kísérheti a kerti utakat, ösvényeket. Kertészetiileg az egy növényfajból és lehetőleg annak is egy fajtájából álló, vonalszerűen, egymástól meghatározott távolságra, egyformán szabályos növésű tövekből telepített növényesort nevezzük sövénynek. Tehát a sövények fontos jellemzője a ritmus, a szabályosság és az egyöntetűség.

Ami eltakar

Ha a telepítés célját, a takarást, a belátás lezárását, a szelek erejének mérséklését, az árnyékolást vesszük alapul, kissé tágabban is értelmezhetjük a takarósövény fogalmát. Telepíthetjük több növényfajból vagy fajtából, lehet köztük örökzöld és lombhullató faj vegyesen, sőt meghatározott ritmus szerint telepített lombos fa is. A természetes hatású kertekben ma már gyakran találkozunk ilyen kialakítású növényfalakkal is. Magas térhatároló sövények esetében a növények lombszerkezete is fontos a térhatás szempontjából. Kisebb lesz a zártság, szigorúság, a szabályosság érzete, ha laza, könnyed lombú növényekkel dolgozunk. A ha-

tározott, sötét levelű fajok a zártságot, szabályosságot növelik, a kert épített jellegét erősítik.

Magas sövényeknél gyakori a több, akár két-háromszintű kialakítás. Az egyöntetű, egyféle növényfajtából ültetett magas sövényfal kialakítása hosszú időt, szakszerű ápolást, gondozást igényel. A több méter magas takarást több lépcsőben, lombos fákkal, köztük bokorfákkal, oszlopos fajták telepítésével is gyorsan elérhetjük. A fák telepítésével egy időben a törzsek közötti helyet cserjékkel töltjük ki. Így is létrejön az egységesen takaró térfal, de különböző magasságú növények együtteséből. Mivel itt különböző növények jelennek meg két-három magasság szinten, ezért a teret nagyobbban érzékeljük, mint amekkora valójában.

Keskeny helyeken, ahol csak egy sor növény ültetésére van lehetőségünk, egy fajtát válasszunk, és ha a takarás miatt szükséges, akkor legyen kisebb a tövek közti távolság, ültessük sűrűbben a növényeket. Kerti utak mellé kísérsövénynek alacsonyra növő cserjefajtákat, vagy évelőket telepítsünk, legföljebb két méter szélesen.

Nyírt vagy nyíratlan

A sövényeket leginkább a nyírás szempontjából szokták megkülönböztetni egymástól, így alakult ki a nyírt és a nyíratlan sövény fogalma. Nyírt sövényt olyan fajtákból

1

Nyírt sövénynek valók

Örökzöldek:

Leyland-ciprus
(*Cupressocyparis leylandii*)
Arizonai ciprus (*Cupressus arizonica*)
Oregoni boróka
(*Juniperus scopulorum*)
Szerb luc (*Picea omorica*)
Tiszafa (*Taxus baccata*)
Nyugati tuja (*Thuja occidentalis*)
Keleti tuja (*Thuja orientalis*)

Lombhullatók:

Mezei juhar (*Acer campestre*)
Gyertyán (*Carpinus betulus*)
Som (*Cornus mas*)
Egybibés galagonya
(*Crataegus monogyna*)
Széleslevelű fagyal
(*Ligustrum ovalifolium*)
Közönséges fagyal
(*Ligustrum vulgare*)
Tűztövis (Pyracantha)

2

Nyíratlan sövénynek valók

Örökzöldek:

Leyland-ciprus (*Cupressocyparis leylandii*)
Arizonai ciprus (*Cupressus arizonica*)
Oregoni boróka (*Juniperus scopulorum*)
Tiszafa oszlopos fajtái
(*Taxus baccata*)
Nyugati tuja (*Thuja occidentalis*)

Lombhullatók:

Érdeslevelű gyöngyvirágcsereje
(*Deutzia scabra*)
Kerti mályva (*Hibiscus syriacus*)
Viráglonc (*Kolkwitzia amabilis*)
Közönséges jezsámen (*Philadelphus coronarius*)
Korai tamariska (*Tamarix tetrandra*)
Közönséges orgona (*Syringa vulgaris*)
Babérmeggy magasra törő fajtái
(*Prunus laurocerasus* 'Herbergii',
'Kleopatra')
+ a nyírt sövénynek nevelhető
valamennyi lombhullató faj

A SZERZŐ FELVÉTELEI ÉS MŰHELYFOTÓK

3

- 1. A sövény legkézenfekvőbb célja a szomszéd felőli elhatárolás • 2. A tűztövisből nyírt sövény tavasszal a virágával, ősszel a termésével díszít
- 3. Fatermetű fajokból is nevelhetünk belső utakat szegélyező, kertrészeket elválasztó sövényt

készítsünk, amelyek egyöntetű lombfelületet nevelnek, elviselik a rendszeres vágást, növekedésükre a bokrosodás, a sok oldalág képzése jellemző. Mivel a rendszeres nyírásakor sérülnek a növény levelei, ezért előnyösebbek a kislevelű fajták, a nyírás után ugyanis heteken keresztül nem szép látvány a sok félbevágott nagy levél. Márpedig azért telepítünk sövényt, mert szeretnénk a talajszinttől a kívánt magasságig egyenletesen szép látványt. Azaz nemcsak az oldalágak jelenléte fontos, de már a talajszint közelében is legyen dús az elágazás. Arra is ügyelni kell, hogy a sövényt alkotó növények azonos növekedésük legyenek, egészséges, erős, egyforma példányokat válasszunk hát a telepítésre. Fontos a talajszerkezet és a növény igényeinek megfelelő tápanyag-ellátottság. A nyírt sövény akkor szép, ha párhuzamos

vonulat mutat, ezért figyelniük kell a nyírásra, a forma szabályosságára és a mellette levő kertrészek, például a gyeper szegélyvonalával való párhuzamosságára. A sövényültetés munkáját a nekünk tetsző növényfajták kiválasztásával kezdjük. Segít bennünket ebben, ha ismerjük kertünk fény- és talajviszonyait, és tisztában vagyunk az öntözési lehetőségeinkkel. Olyan növényt keressünk, ami megnő a kívánt magasságúra és az egész év folyamán gyönyörködhetünk majd a szépségében.

Szabadgyökerű vagy földlabdás

Az első lépés az árokásás. A telepítendő növények földlabdájának mérete határozza meg az árok szélességét és mélységét. Sza-

badgyökerű növények ültetésénél legalább 40 centiméter mély és ugyanilyen széles árkot ássunk. A tő a földlabdájára méretéhez képest legalább kétszer akkora térfogatú árok részbe kerüljön. Használjunk szerves trágyát, humusztrágyát a tápanyagfeltöltéshez, azt terítsük szét az árok alján, majd szórjunk rá termőföldet. A növények egymástól való távolságát nagyságuk határozza meg. Nyírt sövénynél egy folyóméterre 2-5 tő kerüljön. Öt növényt általában a kétsoros telepítésnél ültetünk. A növényeket elhelyezhetjük az árok közepén egy sorban, vagy az árok két szélén, és így kétsoros növényfal alakulhat ki. Ne maradjon el az alapos, áztató öntözés és a gyökerek körüli megfelelő talajtmörtítés.

Megyesi Éva

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

Négy hatóanyag, garantált hatás!

A Pázsit-Mester® Profi minden nehezen irtható magról kelő és évelő, széleslevelű (kétszikű) gyom ellen gyors és látványos hatást nyújt (pl.: parlagfű, pongyola pitypang, lándzsás útifű, keserűfűfélék, tyúkhúr, herefélék stb.).

www.szepzold.hu

KÜLÖNLEGES kökőrcsinek

Magyarországon öt kökőrcsinfajt tartanak számon, de ebből csak négyel találkozhatunk, mert a tátogó kökőrcsin eltűnt korábbi élőhelyéről. Erdélyben viszont még megtalálható.

1

A leánykőkőrcsin sok helyen föllelhető, néhány helyen mezőkben virágzik. A fekete kökőrcsin is elterjedt, de inentől bonyolódik a helyzet, mert egyes szerzők szerint önálló faj (*Pulsatilla nigricans*), míg mások szerint a mezei kökőrcsin (*Pulsatilla pratensis*) alfaja. Az Erdélyből is ismert hegyi kökőrcsinnel is hasonló a helyzet, régebben a mezei kökőrcsin alfajának tekintették *P. pratensis subsp. zimmermannii* néven, de a Mátrában, a Bükk-vidék csúcsrégiójának déli részén és a Zempléni-hegységben előforduló példányokról kiderült, hogy nem azonosak a valódi hegyi kökőrcsinnel (*Pulsatilla montana*). Azóta ezt a taxont Zimmermann-kökőrcsin (*Pulsatilla zimmermannii*) néven önálló fajnak tekintik. A *Pulsatilla pratensis subsp. hungarica*, vagy magyar kökőrcsin Magyarországon honos, védett növény, a mezei kökőrcsin alfaja. Nyílt homokos síkokon fordul elő, kerüli a meszes talajt, a Nyírségben és a Bodrogközben él.

A botanikai fejtegetések még korántsem értek véget, egy dologban azonban egyetérthetünk: mindegyikük gyönyörű. Az összes fajt fölkerestem az élőhelyén, hogy „portrét” készítsék róluk.

A fekete kökőrcsin 10-25 cm magas, a szára egyenes, felálló, elágazásmentes. Bókoló, egyesével álló virágai csaknem teljesen feketék (enyhén lilásbíbor színűek), nevük is erre utal, hiszen a török kök szóból ered, ami kéket jelent. A virágot hat tagból álló lepel alkotja, ami meglepő, hiszen a kétszikűekre egyébként a szírom- és csészelevelek jellemzők.) A csészék a kökőrcsineknel fellelőrvvé módosultak, elegáns prémgallért alkotnak. Porzói sárgák. Nemcsak a szárát, hanem az egész növényt puha, selymes szőr borítja, ami a kora reggeli fagyoktól védi. Sok hosszú, gyapjas, megcsavarodott bibeszállal ékes termése tollforgóra emlékeztet, a széllel terjed. A felépítése is különleges: a repítőkészülék és a mag közötti rész megérve, kiszáradva spirállá csavarodik. Ha a talajra hullott termést nedvesség éri, a spirál elkezd kiegyenesedni, s a rugótól hajtott mag befúródik a talajba, mintegy elülteti magát. Ez teszi lehetővé, hogy még az igen száraz felszínű termőhelyen is csírázásnak induljon. Felsőszáraz gyepek, sziklagyepek, sztyepek növénye. Szereti a homokos talajt, a meleg, déli lejtőket, még a futóhomokon is megtelepszik. Március-áprilisban virágzik, gyakran a tavaszi hériccsel és a leánykőkőrcsinnel együtt. Magyarországon több tájegységén megtalálható növényfaj, többek között a Cserhátban, a Jászságban, a

2

3

4

• 1-2. Fekete kökőrcsin • 3. Magyar kökőrcsin • 4. Hegyi kökőrcsin

Kisalföldön, a Keszthelyi-fennsíkon, a Pilisben, a Mátrában, Somogyban Somogyfajsz mellett, és még az Alföldön, Bugacon is. Népi nevei – tikdöglesztő, szőrös tulipán – mérgező voltára vagy egyéb tulaj-

donságaira utalnak. Mérgező és egyben gyógynövény. Magyarországon védett, természetvédelmi értéke tízezer forint.

Molnár Péter

A legmozgalmasabb időszak

A tavasz a legmozgalmasabb időszak a kertben. A fölmelegedéssel robbanásszerűen fejlődnek a növények, de sajnos a kártevők is gyorsabban szaporodnak.

Az éghajlatváltozás miatt mind több károsító telepszik a kertünkbe, illetve a meglévők még agresszívbá válnak. Megfelelő növénytársítással, ellenálló fajták vetésével, ültetésével, illetve korai védekezéssel, csapdázással vehetjük elejét a bajnak. Fontos, hogy a kultúrnövényeinket helyes táplálással, öntözéssel folyamatosan jó kondícióban tartsuk.

Nem csak gyom a kövér porcsin

A szárazság és a meleg miatt az utóbbi időben sok kertben gyakran fölúti a fejét és rövid idő alatt elterebélyesedik a kövér porcsin. Gyomként ismerjük, hiszen olyan helyen találkozunk vele leggyakrabban, ahol nem kívánatos a jelenléte – a zöldségek kertben, ahol a frissen palántázott vagy vetett növények életét veszti el –, pedig az emberi szervezet számára hasznos anyagokban gazdag, levélzöldségként vagy salátaként is fogyasztható.

Minden más levélzöldségnél több omega-3 zsírsavat és egyéb telítetlen zsírsavakat tartalmaz, de A-, C- és E-vitaminokban, béta-karotinban, magnéziumban, kalciumban, káli-

umban és vasban, továbbá antioxidáns hatású festékanyagokban, béta-xantinban és béta-cianinban is gazdag. Leveleit a rovarcspés kellemetlen hatásainak enyhítésére használhatjuk, de hasmenés és aranyér kezelésére is jó. A növény minden része ehető, íze az oxál- és almasavtól a sóskához hasonlóan savanykásan sós. Friss salátaként, párolva és főzeléknek megfőzve egyaránt fogyasztható. Ha rászánjuk magunkat, hogy megkóstoljuk, akkor kora hajnalban, növényvédő szerrel nem kezelt területről szedjük a zsenge, még nem vaskos hajtásokat. Nyugat-európai országokban a vetőmagját is forgalmazzák.

Poloskavész

A tavaszi fölmelegedéssel előbújnak rejtekhelyükről a zöld vándorpoloska áttelel egyedei, legalábbis azok a példányok, amelyek olyan jó téli búvóhelyet találtak ma-

guknak a pajtában vagy a pincében – vagy sokak bosszúságára a lakásban –, hogy túlélték a kemény fagyokat. A zöld vándorpoloska ugyanis melegkedvelő faj. Némely feltelezések szerint Kelet-Afrikából vagy a Földközi-tenger térségéből származik, mások szerint viszont ázsiai eredetű. Hazánkban 2002-ben fedezték föl, azóta – egyesek szerint a globális fölmelegedésnek köszönhetően – egyre gyakoribb kártevő kertjeinkben. Évenként két nemzedéke fejlődik ki nálunk. Megfigyelések azt igazolták, hogy az őszi, áttelelő nemzedék példányai közül csak kevés éri meg a tavaszt. Ám a szerencsés túlélők a tavaszi fölmelegedéssel, amikor a levegő hőmérséklete már tartósan elérte a 10 °C-ot, táplálék- és párkereső útra indulnak. Egy-egy nőstény akár 100-130 tojást is lerakhat, amiből kedvező időjárás hatására tömegesen kelnek ki a nyáron károsító rovarok, azok párosodásával pedig hatványozottan megnő az érő paradicsomon, szőlőn és más zöldség- és gyümölcsféléken szívogató, kezdetben piros, majd fe-

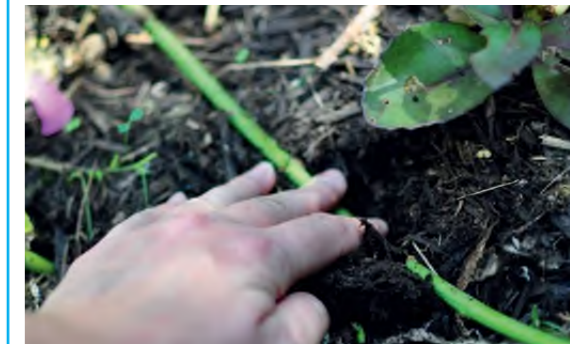
ketésbarnás pöttyös, a kifejtett poloskához igen hasonlító, kifejezetten szép színű és mintázatú lárvák száma.

Fontos tehát, hogy már most, tavasszal figyeljünk a hűvös időben lomhán mozgó, a telelőhelyükről előbújó imágókra. A zöld vándorpoloska mindenevő, így kultúrnövény híján akár a gyomokon, dísznövényeken is föl-lelhetjük. Különösen figyeljünk az üvegházakban, fóliában fejlődő növényekre. Ha a képen látható, sűrűn egymás mellé helyezett, hordó alakú sárgásfehér petecsomót fedezünk föl, azonnal szedjük le, és égessük el a károsított levelet. Ha mégis a vegyszeres növényvédelem mellett döntünk, akkor a Decis, a Karate 2,5 WG és a Karate Zeon 5 CS szabadforgalmú rovarölő szerek használhatók. Vegyük figyelembe, hogy minél fiatalabb a lárva, annál érzékenyebb a növényvédő szerekre. A kifejtett poloskát sárga ragados lappal, illetve csalogónnövényekkel, pillangós-, illetve keresztesvirágúakkal, fehér mustárral, bükkönnyel, mézontófüvel téríthetjük el a haszonnövénytől.

Bujtsunk málnát

A málna, a szeder és a szeder málna, de a mogoró és a füge is könnyen és eredményesen szaporítható áprilisi közönséges bujtással. Az anyató mellett a talajt alaposan kapáljuk föl és gyomláljuk ki. Az anyanövény vesszőjét 20-30 centiméter mélyen hajlítsuk a talajba, ahol U alakú dróttal vagy kampóval rögzítsük. Egyéves vesszőt vagy idősebb, még hajlékony gallyrészt is lebujtathatunk. Fontos, hogy a vessző vége a talajszintből kiemelkedjen. A talajt beöntözéssel tömörítsük, majd a kiálló vesszővéget laza, porhanyós földdel kupacoljuk. A lehajlítást és a gyökeresedést a bujtani kívánt vessző földbe kerülő részének csavarásával, óvatos megpogtatásával segíthetjük. A gyökere-
sedést gyűrűzéssel is serkenthetjük. Ehhez a talajban lévő vesszőrészt vékony dróttal szorosan elkötjük. A bujtások mellé szúrjunk vékony karót, amihez a fejlődő bujtvány hajtását lazán hozzákötözzük.

A nyár folyamán az anyanövény körül óvatosan kapáljunk, hogy ne sértsük meg a bujtványcsemetéket. A talajt ne hagyjuk kiszáradni. Ősz végén a bujtásokat bontsuk

ki, s amelyik meggyökeresedett, válasszuk le az anyanövényről. Ha pótlásnak használjuk, akkor hagyjuk helyben, vagy új növényként ültessük át új helyre. A mogoró nehezebben gyökeresedik, akár több év is kell hozzá.

Összeállította: Pap Edina

Édes sárga szemek

Április közepétől június végéig több szakaszban vethetjük a csemegekukoricát. A vetési sorrend megválasztásánál vegyük figyelembe a fajták tenyészidejét. Az igen koraiak a vetéstől számítva 70-80 nap múlva hoznak termést, a koraiak tenyészideje 80-90, a középkoraiaké 90-95, a középerésűeké 100 nap. Emellett a szemek cukortartalmától függően különbözik – normálédes, cukortartalom-növelt (desszert), illetve szuperédes (nugát) – fajtátípusokat is megkülönböztetünk. A normálédes fajták a hagyományos csemegekukoricák. Ezek közé tartozik a korai érésűek közül az *MV Július* és a *Spirit F_v*, a középkoraiak közül az *Aranyamazsola*, a *Puma F₁* és a *Madonna F_v*, a középerésűek közül pedig a *Jubilee F_v*, a *Cardinal F_v* és a *Royalty F₁*. A cukortartalom-növelt fajták közül a *Dessert 70*, *Dessert 73* és a *Dessert 80* fajtákat vásárolhatjuk meg, míg a szuperédes fajták közül a legkoraiabb a *Gyöngyhajnal* (korábban *Gyöngymazsola*), majd a *Nugat 72* következik. Szakaszos vetéssel 2-3 fajtával megtermelhetjük a család számára szükséges mennyiséget. Ha csak egyszer szeretnénk vetni, akkor különböző érésidőjű fajtákat válasszunk. A korai vetésnél fi-

gyeljünk arra, hogy a talaj hőmérséklete a vetés mélységében (7-10 cm) meghaladjon a 10-12 °C-ot. A cukortartalom-növelt fajtákat azonban később vesszük, amikor a talajhőmérséklet már elérte a 15 °C-ot. Sokan panaszkodnak arra, hogy a szuperédes kukoricafajta nem elég édes. Ennek oka, hogy a normálédes fajtával egy időben virágzó szuperédes változatot átporozza a normálédes szomszédja. Ennek elkerülése érdekében, amennyiben mind a két típust szeretnénk termesztetni, a vetést a korai normálédes fajtákkal kezdjük (középerésű fajtákat ne válasszunk), a szuperédes korai fajtákat pedig később, májusban vessük el. A sor- és tőtávolságot úgy válasszuk meg, hogy négyzetméterenként körülbelül hat növény legyen. Ezt a növényesűrűséget 60 centiméter sor- és 30 centiméter tőtávolsággal, vagy 70 centiméter sor- és 20 centiméter tőtávolsággal érhetjük el, de négyzetesen, 40×40 centiméterre is vethetünk. A fajtákat a sor végén jelöljük. A csemegekukorica csak öntözött körülmények között hoz megfelelő termést. Ez különösen igaz a szuperédes fajtákra, amelyek cukortartalma szárazságban rövid idő alatt keményítővé alakul, így a szemek kemények, élvezhetetlenek lesznek.

Akkor sem szomjazom ha nem vagy itthon!

ÉRTÜNK A NÖVÉNYEK NYELVÉN

A talajnedvesség és a tápanyag tartós tárolására

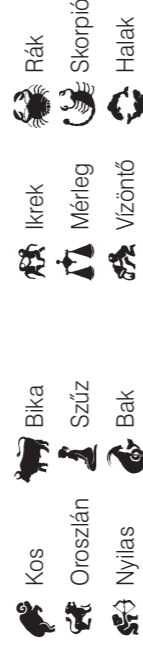
A DCM Aquaperla® granulátum időszakosan a saját súlyának 5-600-szorosát is képes elraktározni – ami lehet víz és vízben oldott tápanyag egyaránt. A kristályok a felszívott vizet és a tápanyagot kiengedik, amint a talaj nedvesség- és tápanyagtartalma csökken. Így a növények számára folyamatosan és egyenletesen áll rendelkezésre a szükséges víz és tápanyag.

Agro

www.szepzold.hu

HOLD- NAPTÁR

2018. március – május

	Levélnap – olyan zöldsegeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a levelét fogyasztjuk (pl. sóska, fejes saláta, káposzta)
	Termésnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a „termése” fogyasztható (pl. magok, gyümölcsök, vagy akár a paradicsom, paprika, hüvelyesek stb.)
	Virágnap – dísnövényeket és olyan növényeket lehet vetni, ültetni, szedni, amelyeknek a virága fogyasztható
	Gyökérnap – olyan növényeket érdemes vetni, ültetni, szedni, amelyeknél a gyökér maga a termék (pl. zeller, burgonya, hagymafélék, répa), továbbá palántázás, dugványozás napjai, a gyökérképződés fokozottan jó
	E napokon a föld alatt élő kártevők ellen érdemes védekezni
	E napokon a föld fölött élő kártevők ellen érdemes védekezni
	Ezek a napok kedveznek a metszéshez
	Kert előkészítése, ásás, talajlazítás
	Gyógynövények vetése, ültetése, ezek főszedése. A növények gyógyhatása fokozott
	Vermelni, rakározni e napokon javasolt, valamint a már elvermelt gyümölcs, zöldség átrakására, átválogatására kedvező az idő
	Ezek a napokon lehetőleg ne verjük, ne rakározzunk, vagy rakjuk át a rakározott terményeinket. Rothadásveszély
	Csigairtas! Ezek a csigák elszaporodása elleni védekezés napjai
	Oltás, szemzés napjai
	Befőzés napjai – akár meilőzhető is a tartófőzteszer
	Aszalásra szánt gyümölcsök szedésének napjai
	Növényeinket ezeken a napokon ültessük át – a gyökérképződés hatékonyabb
	E napokon semmiképp ne végezzünk átültetést, mert kedvezőtlen hatások mutatkoznak a gyökérképződésre. Viszont ilyenkor érdemes gyomlálni
	E napokon érdemes locsolni a növényeinket, ugyanis a talaj vízmegtartó és a növény vízfőlvévé képessége jobb
	Ilyenkor javasolt a különféle tápanyagokat a földbe juttatni – trágyázás, tápoldatozás, komposzt szórása
	Kerti tavak karbantartása. Fordítsunk figyelmet a rothadt növények eltávolítására, és ilyenkor javasolt az új növények telepítése, valamint a nagy vízigényű növények ápolása
	Gyepesítésre, fűmagvetésre, hiányzó gyeprész pótlására ezek a napok javasoltak
	Fűnyírás napjai
	Komposzthalom létesítésének és átforgatásának napjai
	A fák törzsének védelme, fának ápolásának napjai
	Favágás napjai. Ezek a napokon kedvező fát vágni, amennyiben a fa további megmunkálásra szánt

MÁRCIUS			
24. Szombat	Gábor, Karina		
25. Vasárnap	Iren, Irisz, Lúcia		
26. Hétfő	Emánuel, Emánuéla		
27. Kedd	Hajnalka, Lídia, Augustza		
28. Szerda	Gedeon, Johanna		
29. Csütörtök	Augustza, Bertold		
30. Péntek	Zalán		
31. Szombat	Árpád, Benő		
APRILIS			
1. Vasárnap	Hugó, Agád		
2. Hétfő	Áron, Ferenc		
3. Kedd	Buda, Richárd		
4. Szerda	Izidor		
5. Csütörtök	Vince, Teodóra		
6. Péntek	Vilmos, Bőborka		
7. Szombat	Herman, János		
8. Vasárnap	Dénes, Valér		
9. Hétfő	Erhard, Dusan		
10. Kedd	Zsolt, Ezekiel		
11. Szerda	Leó, Szaniszló, Glória		
12. Csütörtök	Gyula, Sába		
13. Péntek	Ida, Márton		
14. Szombat	Tibor		
15. Vasárnap	Anasztázia, Tas		
16. Hétfő	Csongor, Bernadett		
17. Kedd	Rudolf, Izidóra		
18. Szerda	Andrea, Ilma		
19. Csütörtök	Emma, Malvin		
20. Péntek	Tivadar, Tihamér		
21. Szombat	Konrád, Zelmira		
22. Vasárnap	Csilla, Noémi		
23. Hétfő	Béla, Adalbert		
24. Kedd	György, Debóra		
25. Szerda	Márk, Ányos		
26. Csütörtök	Ervin, Klétusz		
27. Péntek	Zita, Mariann		
28. Szombat	Valéria, Nimród		
29. Vasárnap	Péter, Roberta		
30. Hétfő	Katalin, Kitti		
MÁJUS			
1. Kedd	Fülöp, Jakab		
2. Szerda	Zsigmond, Zoé		
3. Csütörtök	Tímea, Ima		
4. Péntek	Mónika, Flórián		
5. Szombat	Györgyi, Iren		
6. Vasárnap	Ivett, Frida		
7. Hétfő	Gizella, Bendegúz		
8. Kedd	Mihály, Győző		
9. Szerda	Gergely, Édua		
10. Csütörtök	Ármin, Pálma		
11. Péntek	Ferenc		
12. Szombat	Pongrác		
13. Vasárnap	Szervác, Imola		
14. Hétfő	Boniác, Gyöngyi		
15. Kedd	Zsófia, Szonja		
16. Szerda	Mózes, Botond		
17. Csütörtök	Pasztkál, Dítmár		
18. Péntek	Erik, Alexandra		
19. Szombat	Ivó, Milán		
20. Vasárnap	Bernát, Felícia		
21. Hétfő	Konstantin, András		
22. Kedd	Julia, Rita, Emil		
23. Szerda	Dezso, Vilmos		
24. Csütörtök	Eszter, Vanessza		
25. Péntek	Orbán, Gergely		
26. Szombat	Fülöp, Evelin		
27. Vasárnap	Hella, Ágoston		
28. Hétfő	Emil, Csanád		

Összeállította: Cseperkálóné Mirek Barbara

Életről teli

A rügyet bontó fák, a sarjadó évelők, a csírázó magok, a költésre fészket rakó madarak a tavasz rendjének, a megújulásnak engedelmességeknek.

A cseresznyevirágzás is a tavaszkezdet biztos jele. Lassan letelepedhetünk majd takaróra egy jóféle piknikre. Egyelőre azonban gyönyörködünk a virágukat frissen bontó növényekben. A langyos levegő megtelik a lila ibolyák fölcserélhetetlen illatával, a fű zöldje pedig olyan üde, amilyen csak ilyenkor lehet.

Mindig szem előtt

A gyepek a kert legnagyobb és legmutatósbab egybefüggő zöldfelülete. Keretet ad a virágágyásoknak, kiemeli a színgazdagságukat. Jóllehet száraz és forró nyaraink megnehezítik a fenntartását, tavasztól őszig rendszeres gondozást kíván, hogy valóban azt az élményt nyújtsa, amiért telepítettük. Miután nagy területet foglal el, mindig szem előtt van, nem maradhat észrevétlen az összképet elcsúfító, ápolatlan, kopott, hibás gyepek lehangelő látványa. Amikor a fű még nedves, vagy kissé fagyos, várjunk a nyírásával, ám munkához láthatunk, ha láthatóan megindult a növekedése. A nyesevéket gyűjtjük össze, ne hagyjuk a gyepeken. Igyekezünk eltávolítani a gyomokat, akadályozzuk meg az áprilisi fűvet sárga virágtengerré változtató pongyolapitypangok magjainak szerteszét repülését: vágjuk le a virágokat, még mielőtt magot érlelnének. Irtsuk a mohát a gyepek levegőztetésével vagy vegyszeres kezeléssel. Figyeljük meg, hol áll meg a víz, ott a talaj megszurkálásával könnyítsük meg a csapadékelvezetést. A kikopott részeket vessük felül, a beállt területekre szórjuk ki a tavaszi műtrágyát, használhatunk gyomirtót is tartalmazó keveréket.

Szórva vagy szemenként

Folytassuk a virágok, fűszerek, zöldségek magjainak vetését. A melegigényes és hosszabb tenyészidejű fajokat fűtött környezetben csíráztassuk. A nagyobb magvakat szemenként, az apróbbakat szórva vessük. A legtöbb mag sötétben csírázik, ezért kelésükig takarjuk le újságpapírral a vetésre használt edényt, ládát, tálcát. A kikelt magocokat tűzdeljük át. Kiszedéskor lapos végű eszközzel nyúlunk a gyökér alá, hogy megóvjuk a sérüléstől. Az így kiemelt kis növényt helyezzük vékony pálcikával fúrt lyukba az új helyére, majd ujjunkkal segítve óvatosan tömörítsük körülötte a talajt. Az áttűzdelt palántákat továbbra is világos, de a tűző naptól védett meleg helyen tartsuk. Ha túlzottan a fény felé fordulnának, forgatással segítsük az egyenletes fejlődésüket.

A szabadföldi kiültetés időpontját két ismérvi jelzi. A hajtások egyre élénkebben növekednek, és a cserép alján kibújó gyökerek is figyelmeztetnek erre. Palántáink a langyos idő beálltával megértek az ültetésre.

Korán vethető

A fagyűző egyári fajok (búzavirág, körmvirág, sarkantyúka, százszorszép, bársonyvirág, rézvirág, szarkaláb, tatárvirág, ternye) április-májusban helybe is vethető. Vetésük előtt gereblyével oszlassuk szét a nagyobb talajrögöket, és tegyük simává a felszínt. Hideg időben érdemes elhalasztani a vetést, majd néhány napig fekete fóliás takarással fölmelegíteni a talajt. A kapa élével húzott barázdába, sorba vessük a magokat, jelöljük meg a helyüket, így véletlenül sem keverjük majd össze dísnövényeinket a kelő gyomokkal. A korai vetés után átmeneti üvegburás vagy fóliás takarással gyorsíthatjuk a növények fejlődését.

Nagyobb csoportba

Az élő növények nem hiányozhatnak a virágágyásokból. Virágaik színe, alakja és a lombzat is jobban érvényesül, ha nagyobb csoportokba ültetjük őket. Vegyük szemügyre az egyre gazdagabb díszfűválasztékot. Ha természetes hatású felületek kialakításában gondolkozunk, azok jól beleilleszthetők az elképzeléseinkbe. Az ágyásokba szórta elültetett, a többi növény fölé emelkedő magasabb termetű fűvek leveleik hullámzásával teszik mozgalmassabbá a látványt, míg az alacsonyabbak tömegalkotó elemként használhatók a nap-sütötte, száraz helyeken.

Az élő növények minden évben megújulnak, ha jól érzik magukat, megerősödnek, bokrosodnak. A beállt állományok hosszabb szárú fajtáiról a vázába is vágathatunk virágokat.

A koszorúfutóka

A Madagaszkár hegyvidékein és Malajziában honos, mintegy 15 fajból álló nemzetség tagjai közül csak a koszorúfutókat (*Stephanotis floribunda*) vonták növényházi termesztésbe még 1839-ben Angliában. A kapaszkodó szárú növény örökzöld levelei átellenesen állnak, tojásdadok, fényes sötétzöldek, bőrszerűek. Virágai fehérek és illatosak. Kedveli a meleg lakásokat, de télen nem igényel 12-14 °C-nál többet. Nyáron világos, szellős helyet, gyakori párasítást kíván. Rendszerint íves támasztékra futtatják a hajtásait, ott bontja ki 5 centiméteresre kiszélesedő, 4 centiméter hosszú, trombita alakú virágait. Kiváló szobanövény. A kora tavasszal vásárolt virágzó példány szereti a déli napfénytől védett világos helyeket. A keleti fekvésű ablak a legjobb a számára, leveleit időnként párasítsuk. A helyváltogatást nem kedveli, lehullhatnak a bimbói. Meghálálja, ha folyamatosan azonos mennyiségű fényt kap, nappal 18-20 °C körüli, éjjel 15 °C-os hőmérsékletet teremtünk a számára. Nyáron rendszeres öntözést kíván, a földlabdáját ne hagyjuk kiszáradni. Őszszel ritkábban öntözzük, és ne tartsunk 12-14 °C-nál magasabb hőfokot. Ekkor kezdődik a növény nyugalmi periódusa, majd megindul a virágképződés folyamata. A nappalok hosszabbodásával megjelennek a bimbók (a kertészetekben a virágzást 12 órás pótmegvilágítással időzítik).

Télen szárazabban tartható, szobahőmérsékletű vízzel öntözzük.

A növekedési időszak alatt meghálálja a heti tápanyag-utánpótlást. A nagyobb növényeket tavasszal ültessük át. Dugványozással szaporítható, a gyökeresedés lassú, 20-25 °C-on két hónapot is igénybe vesz. Előfordul, hogy szilvaszerű termést nevel, amelynek beéréséhez egy évre van szükség. A gyümölcsből kiszabadított magok meleg körülmények között viszonylag gyorsan csíráznak, a magról szaporított példányok azonban vagy csak nagyon sokára, vagy egyáltalán nem hoznak virágot. Károsítói az atkák, valamint a gyapjas- és pajzstetvek, főképp, ha télen túl melegben tartjuk a növényt.

Kérdések és válaszok

Mikor ültethetők ki a szabadba a tálcában vásárolt muskátlik?

Jóllehet az áruházak kínálatában csalogató termékként már márciusban megjelennek a tálcában lévő ún. pakkos muskátlilapánták, nem szerencsés azonnal kiültetni őket. Jobb, ha néhány hétig még hagyjuk megerősödni, sőt még jobb, ha átültetjük őket nagyobb téréllésbe, például méretes balkonládába. Sokat javíthatunk a kis muskátlik minőségén, ha visszacsípjuk a hajtáscsúcsot,

kat. Ezzel bokrosabbá tesszük a töveket, és újabb dugványokat nyerünk. A frissen szedett dugványok gyökereztetésére használhatjuk a kiürült pakkokat, melyeket friss, laza, nedves, tőzeges földdel töltünk meg. A dugványokra húzzunk nejlonzacsót, és tegyük keleti vagy nyugati fekvésű ablakba, ahol világos van, de nem éri egész nap őket a tűző napfény. A meggyökeresedett dugványokkal az előzőekhez hasonlóan járunk el. Mire meggyökeresednek, megerősödnek, már szelídebbre fordul az időjárás, és kiültethetők a végleges helyükre. A második szaporulat hajtásvégeit is csípjuk vissza, hogy szép bokros legyen a muskátlink.

Hogyan neveljük erős, virágzó levendulatöveket?

Legalább kétszer vágjuk vissza: a fagyok elmúlása után, április végén viszonylag erősen, az egyéves vesszőkig, majd másodszor a virágzáskor. Az egységesen visszavágott tövek így elbokrosodnak, megerősödnek és szép zömök alakúak lesznek. Előfordul, hogy a növények már régen elnyitkáltak, a virágszárak mégis a töveken maradtak, pedig a levendula nemcsak szép, de hasznos is, sokoldalúan felhasználható. Minden része, de különösen a virága rendkívül illatos. Érdemes a szárait virágzáskor levágni, belső terek, ruhásszekrények illatosítására, szár-

pök, teák, lekvárok, fagyaltok ízesítésére begyűjteni. Ha a pompás levendulavirágzásban gyönyörködnék szívesebben, akkor a szárazakat az elvirágzás után vágjuk vissza. A keskenylevelű levendula (*Lavandula angustifolia*) szürkészöld, illatos levelű, örökzöld faj, kedveli a napfényben gazdag meleg helyeket. Virágai a kék szín árnyalataiban nyílnak.

Van jó módszer a csigák ellen?

Az aranyat érő csapadékos időszakokban a házas és meztelencsigák szívesen rágják a fiatal növények zsege leveleit, hajtásait. Jelenlétüket érdemes rendszeresen ellenőrizni, mert előfordul, hogy csigalassúságukat meghazudtolva estéről reggelre „felfalnak” kisebb állományokat, tönkreteszik a levél-díszként ültetett fajok leveleit (árnyliliom). Biztos módszer, ha magunk szedjük össze az állatokat. Figyeljük meg, hol gyakori az előfordulásuk, és az eső elálta után ott keressük őket. A meztelencsigák napközben kövek, faszegélyek, levelek, növényi hulladékok alatt húzódnak meg. Időnként nézzünk be a kövek, fadarabok, talajra állított növénytartók alá, és kis lapáttal szedjük föl az ott található petéket. A csigákkal hadakozó kerttulajdonosok sok leleményes megoldással próbálkoznak. A védeni kívánt növények köré szórt homok, kőzúzalék, aprított tojás héj segíthet, csakúgy, mint a mozgásukat korlátozó kisebb kerítések vagy

dróthálóból készített akadályok. Kisebb területeken hatásosak a talaj felszínéig földbe sülyesztett, sörrel megtöltött csapdák, amelybe az állatok beleesnek és megfulladnak. Nagyobb területeken próbálkozzunk a más állatokra veszélytelen különféle csigaölő szerekkel.

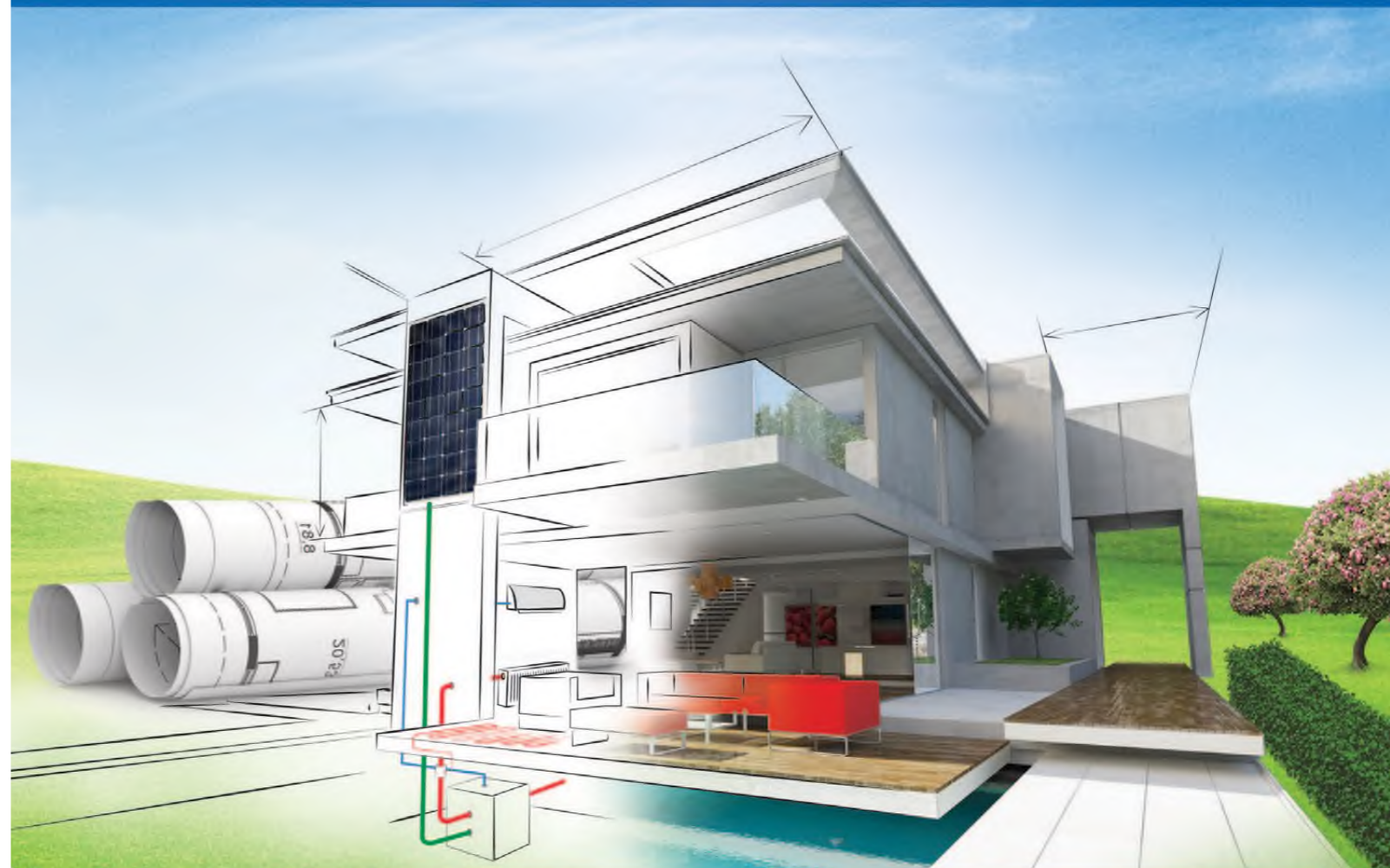

Virágos rét a kertben

A gyeppen tartás újkori nehézségeire az egyik válasz a nagyobb kiterjedésű, virágos rét jellegű felület kialakítása. Erre a célra különféle évelő és egynyári fajokat tartalmazó keverékeket állítottak össze a vetőmag-forgalmazók, ami szóródobozból a gyeptől kivágott területre, vagy a gyeptől szegélyező virágágyba vethető. Az azonos szín eltérő tónusaiban vagy vegyes tarkaságban nyíló korai és késői fajtákat egyaránt tartalmazó keverékkel júniustól a nyár végéig hangulatokban gazdag, mutató részleteket teremthetünk. A kívánt hatás eléréséhez hagyjuk a növényeket a maguk természetes szépségében és kuszaságában nőni. Ha a magjaikat elszórják, maguktól megújulnak. A vadvirágos keveréket alkotó fajok számos hasznos rovar vonzanak a kertbe. A beállt és összezáródó növénygyűttesek nem engedik „szóhoz jutni” a gyomokat, csökkentik a talaj kiszáradását, kellemes mikroklimát teremtenek maguk körül, mellesleg pedig nagyon szépek is.

Összeállította: Merényi Alexandra

A JÖVŐ OTTHONA

CONSTRUMA OTTHONTEREMTÉSI KIÁLLÍTÁSI CSOKOR

CONSTRUMAKERT

7. Dísznövény és kertépítészeti szakkiállítás és vásár

2018. április 11-15.

hungexpokiállítás
programod van

CONSTRUMA

37. Nemzetközi építőipari szakkiállítás

OTTHON Design

7. Otthonteremtési szakkiállítás

RENEO

6. Nemzetközi megújuló energia szakkiállítás

Főtámogató: **otp** Lakástakarék

A kiállítás hivatalos lapja:

www.construma.hu

X. MAGYAR KERTÉPÍTŐ VERSENY ÉS SHOW AZ TÁMOGATÁSÁVAL.

Fókuszban a jövő otthona

A Construma csokor pavilonjai ismét teltházak. Ez jó hír az építkezőknek, felújítást, lakásátalakítást tervezőknek, hiszen látogatóként igen széles kínálatot, számos újdonsággal találkozhatnak majd április 11-15. között a Hungexpo Budapesti Vásárcsopontban.

Az építőipari tematikák mellett ezúttal is külön pavilonban kap helyet a megújuló energia és az épületgépészet (Reneo). Az otthonteremtési csokor a lakberendezés és design (OtthonDesign), valamint a kerttervezés, kertépítés (Construma Kert) témakörökkel nyújt teljes kínálatot a látogatók számára.

Az első három nap ezúttal is elsősorban a szakembereknek szól. Hétféjére viszont a nagyközönségé a főszerep: gyakorlati bemutatók, ingyenes tanácsadások, a legújabb trendeket felvonultató standok, akciók, finanszírozási megoldások széles tárházát találják a Construma otthonteremtési csokorban.

2018-ban a jövő otthona van a középpontban, képletesen és ténylegesen is. A kiállítók termékei, szolgáltatásai is számos újdonságot tartalmaznak majd. A lakberendezési és design tematikát felölelő OtthonDesign egyik pavilonjában viszont – a tavalyi nagy siker után idén is – ténylegesen felépül a **jövő otthona**. A 150 négyzetméternyi „kiterített” lakás a smart home legélhetőbb, a mindennapok kényelmét elősegítő megoldásait mutatja majd be.

A projekt célja, hogy a látogatók számára bizonyítsa, a technika teljes mértékben a lakók szolgálatában áll, az ő kényelmüket

szolgálja, és az okos megoldások mára már nem feltétlenül csak a luxuskategóriájú házakban érhetők el – mindezt a Lakberendezők Országos Szövetsége által tervezett skandináv stílusú enteriőrökben elhelyezve. A világos, könnyen áttekinthető, élhető terekben a természetes anyagok a legkorszerűbb technológiákkal és csúcsmínőségű designtermékekkel, illetve sok zöldfelülettel találkoznak majd.

Az építkezéshez szükséges alapanyagok, a lakásbelső kialakításához felvonultott magas színvonalú termékek mellett a megújuló energia hasznosításának megoldásai, a kerttervezés, kertépítés eszközei is megjelennek a kiállításon, sok programmal és újdonsággal együtt.

Ez utóbbi téma igen látványos környezetben kap helyet, hiszen a **Construma Kert**

pavilonjában láthatják a látogatók a **X. Magyar Kertépítő Verseny és Show verseny-munkáit az AMC támogatásával**. E mellett kap idén helyet a **Euroskills magyar döntője**. A kétévente megrendezett nemzetközi szakmai verseny, a Euroskills a fiatal szakemberek európai bajnoksága, egyben a szakma legfrissebb európai fejlesztéseinek látványos bemutatója. Ennek a nemzetközi versenynek a magyarországi előválogatóját a Construma Kert keretein belül tartják április 11. és 13. között. A kiállítás ideje alatt zajlik a verseny, így a közönség nemcsak a kész kerteket, hanem az építést is megtekintheti.

Bonsaikiállítás és kaktuszkiállítás is színesíti a Construma Kert kínálatát. A látvány mellett persze helyet kapnak a kerti kisgépek, szerszámok, a kertépítés egyéb eszközei, a kerti bútorok, a növények, a tanácsadás és a színpadi bemutatóprogramok. Egyszóval minden adott a kisebb-nagyobb kertek ápolásához, átalakításához, tavaszi megújításához is.

A Construma csokor nyitvatartása:
Április 11-15., naponta 9-18 óráig
(vasárnap 17 óráig)

Bővebb információ: www.construma.hu,
www.otthon-design.hu

C PAVILON

ANDREAS STIHL Kereskedelmi Kft.5E
Brabex Kft.3D2
CURVER Magyarország Kft.5C
GEMINI KFT.4C
Grill-Guru Kft.5A
HECHT Hungary Kft.6E
Innobet Kft.4A
Inter-Mix Kft.6D
Internet Mall Hungary Kft. (mall.hu)..... 4H
Kenéz Szilvia e. v. KOMPAN képviselő..... 6A

KORKER Kft.4B
Magyar Bonsai Szövetség 7B,7C
Magyar Kaktuszgyűjtők Országos Egyesülete.....7F
Magyar Mezőgazdaság Kft. 4D
Öntbolt.Hu Kft.7A
PILLE-HÁZ Kft.6B
PO-FÉM Bt.5B
Salamon Károlyné e.v.....4G
SK SPORTSTORE D&B s.r.o.....4F
Speedy Bt.....6K

PASSZÁZS

Odisys Bt. ODISYS
OVEN GRILL Kft.P/1
Telivér Kft. P/20

SZABAD TERÜLET

Motor.Pedo Kft. CSZT/10
Salamon Károlyné e.v.....2S
Szabados Kaktusz Bt.CSZT/1
Szabó József e. v.CSZT/2

CONSTRUMA - Otthonteremtési kiállítási csokor

Főtámogató:
otp Lakástakarék
Szebb otthon, jobb élet

- CONSTRUMA
- CONSTRUMAKERT
- RENEO
- OTTHON Design
- Konferencia-helyszínek

hungexpo kiállítás programod van
HUNGEXPO Budapesti Vásárcsopont/HUNGEXPO Budapest Fair Center
2018. április 11-15.

INTER-MIX KFT
www.giant-rakodogepek.hu

MINDEN FELADATRA EGY GÉP!

ÉPÍTŐIPAR, KOMMUNÁLIS MUNKÁK, PARKFENNTARTÁS, ANYAGMOZGATÁS, ERDŐGAZDASÁG, TALAJRENDEZÉS, FAISKOLÁK

GIANT BY TOBROCO

CONSTRUMA
27. Nemzetközi építőipari szakkiállítás

2018. április 11-15.

C pavilon 6D stand
Hungexpo Budapesti Vásárcsopont

A közösségi megoldás

Tevékenységeink

- Szakmai fórumok, konferenciák szervezése a modern mezőgazdaság jegyében
- Agrárgazdálkodók, kis- és középvállalkozások piacra jutásának elősegítése
- Közösségi megjelenések szervezése belföldi és külföldi szakkiállításokon
- Kiváló minőségű élelmiszerek, hungarikumok ismertségének növelése
- Fogyasztásösztönző médiakampányok
- Eladáshelyi termékpromóciók

Kert nélkül nincs élet

A kerteket a gondoskodás, a személyes kötődés teszi egyedivé és különlegessé. Sokrétű műszaki tudást igényelnek, szerepük növekszik az épített környezet fejlődésével. A Construma Kert kiállítás kísérőeseményén, a Magyar Kertépítő Versenyen tavaly *A magvetés éve* volt a téma, a résztvevő diákok és profi szakemberek e köré építették kertkompozícióikat. A diákok között harmadik helyezést lett *Bagoly Richárd*, Gömbbe zárva című munkájával, ahol kis virágzó növényekből alakította ki a gömböt. Második a Varga Márton Szakközépiskola csapata lett a Kettős megtermékenyítés című kerttervezéssel, a fiatal versenyzők az emberi és növényi élet párhuzamaira hívták fel a figyelmet. Az első helyezést a Magyar Gyula Szakközépiskola diákjai nyerték a Magvetés a város felett című kompozíciójukkal, ami időszerűen és innovatív módon mutatta be a kert minden szintjét. A profi kertépítők között a Relax Garden csapata nyerte a harmadik helyezést, Kertész a kertben című munkájuk könnyen fenntartható kerttervet mutatott be. A Barackvirág Kft. hagyományos, de innovatív vadvirágos kerttervet formázó Szérűskert kompozíciója lett a második helyezett. A Prime Garden és a Biotó Kft. közös munkájából született a Természetbúvárkodás játékosan című, első díjas kerttervezés.

Az idei verseny támogatója az AMC.

ÁLTALÁNOS INFORMÁCIÓ

Belépőjegyek:	Helyszínen	Online*
ÁPRILIS 11-13.:		
Szakmai belépőjegy	4 800 Ft	4 800 Ft
Csoportos diákjegy (10 fő feletti diákcsoportok részére, fejenként)	1 500 Ft	-
ÁPRILIS 14-15.		
Közönségnap belépőjegy	2 800 Ft	2 800 Ft
Családi belépőjegy (2 felnőtt + 2 gyerek 14 év alatt)	6 500 Ft	-
Nyugdíjas- és diákjegy (igazolvány felmutatásával)	2 000 Ft	-
Budapest X. kerületi lakosok jegye (lakcímkártya felmutatásával)	1 500 Ft	-

Belépőjegyek OTP SZÉP kártyával is válthatók.
*Az online jegyek vásárlásakor 250 Ft kezelési költséget számít fel a szervező.

Megközelítés:

- 2-es metróval az Őrs vezér teréig, onnan a 10-es busszal, amely a kiállítás ideje alatt sűrűn közlekedik.
- 2-es metróval a Pillangó utcáig, ahonnan kb. 15 perc gyalog.
- 37 vagy 37A villamossal a Blaha Lujza tértől, a Népszínház utcából.
- Személygépkocsival a belváros felől, a Kerepesi úton át.
- Vonattal a Keleti pályaudvarból Kőbánya felső állomásig. Budapest-bérlettel is igénybe vehető (kb. 5 perc utazás).

Seco félprofesszionális fűnyíró traktorokkal szórakozás a kerti munka

Keressen minket az **CONSTRUMÁN!**
2018. április 11-15.
Hungexpo, Budapest

www.seco-funyirok.hu

AGRÁRMARKETING CENTRUM

amc@amc.hu | Látogasson el a honlapunkra!
www.amc.hu www.facebook.com/agrarmarketingcentrum

Tujáink esküdt ellenségei

Nagy az aszály, forró a nyár, sok örökzöld pórul jár. Sokszor megfedkezünk arról, hogy például a tuják sem honosak mifelénk, messzi tájak szülöttei, ezért nem mindig érzik jól magukat nálunk, betegségek, kártevők támadják meg őket. Közülük most két rettegett kártevőről, a borókaszúról és a boróka-tarkadiszbogárról szólnak.

A „virágos gróf”, Ambrózy-Migazzi István neve talán ismerősen hangzik. Ő hozta létre a Jeli Arborétum havasszépe- (*Rhododendron*) gyűjteményét. A májusi rododendronvirágzás elképesztően gyönyörű, aki egyszer is látta, évről évre visszakívánczik a hihetetlen japán festménybe. A virágos gróf érdeme, hogy

ma tele lehetnek örökzöldekkel a kertjeink. Az örökké zöldellő kertek megszállottjaként ő kezdte el hazánkban az első örökzöld-telepítési kísérleteket. Az ő munkásságának köszönhető, hogy borókákat, babérmeggyeket, cédrusokat, ciprusokat, puszpángot, kecskerágót, tujákat, hamisciprust és „leylandit” ültetünk a kertjeinkbe.

Nem honosak nálunk, ezért nem mindig érzik jól magukat itt: egy-egy keményebb tél, nagyobb aszály vagy forró nyár megviseli őket. Ráadásul a kártevők, a rovarok is komoly gondot okoznak.

Megfulladnak a gyantában

A borókaszú vagy nagy tujaszú (*Phloeosinus aubei*) a mediterrán térség lakója, de ahogy az időjárás melegedik, gyorsan terjed északra. Hazánkban régóta jelen van, ámbar komolyabb károkat csak az utóbbi években okozott. Mára a pikkelylevelű örökzöldek (*Thuja occidentalis*, *Platycladus orientalis*, *Cupressocyparis leylandii* és más fajok) egyik gyakori sanyargatójává vált. Ez a zömök, gömbölyded testű, sötétbarna kis bogár mindössze 2 milliméter körüli, de hatalmas boszúságot okoz. Az áttelelő hímek és nőstények beköltöznek az örökzöldek egészséges hajtásaiba. Vizsgáljuk csak meg tavasszal a sárguló, barnuló, 8-10 centiméteres, letört hajtások töveit! Minden letört, kioldódott hajtásban egy kis szűbogár lakik. A barnuló hajtások még nem okozzák a tuja elhalását, de díszítőértékük romlik: szép, egységes zöld színükbe belerondítanak a rozsdabarna elhalt ágvégek.

Ennél sokkal drámaibb a későbbi, nyári kártételük. Rajzás után ugyanis a nőstények befurakodnak a legyengült növények törzsébe, járatot készítenek, ott leteszik tojásaikat. A kikelő lárvák az anyajáratból kiindulva okoznak komoly károkat. Egy-egy járatrendszerben akár 15 lárvá is kifejlődhet. Ennek látható tünete eleinte nincs, de tápanyag-áramlási és

- 1. Boróka-tarkadiszbogár okozta száradás nyugati tuján
- 2. Kifejllett egyede
- 3. Kártétele a fás részeken
- 4. Borókaszú kifejllett egyede
- 5. Áttelelő egyedeinek hajtásvégi kártétele Smaragd tuján

tápanyag-ellátási gondokat okoznak a tujákban. Kifejlődésük után egy parányi lyukon át kirepülnek, ez a röplyuk árulkodik arról, hogy meglátogatták szeretett tujánkat. A legyengült, száraz körülmények között sýnylódó növények erős fertőzés hatására néhány év alatt elveszítik díszüket, akár el is pusztulhatnak. (És ha mindez még nem lenne elég, a szúvak gombákat is terjesztenek: ők a vektorai például a rettegett ciprusráknak.)

A borókaszú elleni védekezés nehézkes, mert feromoncsapda még nem áll rendelkezésre, az elhúzódo rajzás miatt a repülő rovarokat esélytelen permetezéssel elérni. A növénybe húzódo állatokat pedig már felszívódó szerekkel sem érhetjük utol.

Nem teljesen reménytelen azért a helyzet. Az áttelelő hajtásokban rejtőzködő állatokat időben és könnyen észrevehetjük, ilyenkor érdemes a fertőzött hajtásrészeket lemetszeni és megsemmisíteni (elégetni).

A növények jó erőnléte is nagyon fontos. Az öntözött, megfelelően táplált örökzöldek gyantatermelése természetes védekezési mechanizmusként működik. A gyanta a befurakodott anyaállatot és a

lárvákat is képes elpusztítani, azok ugyanis megfulladnak az oxigénhiány miatt. Aszályos években, száraz körülmények között azonban erre nem számíthatunk. Olyankor bőségesen öntözzük a növényeinket. És persze szüntelenül reménykedjünk.

Gyönyörű, de kártékony

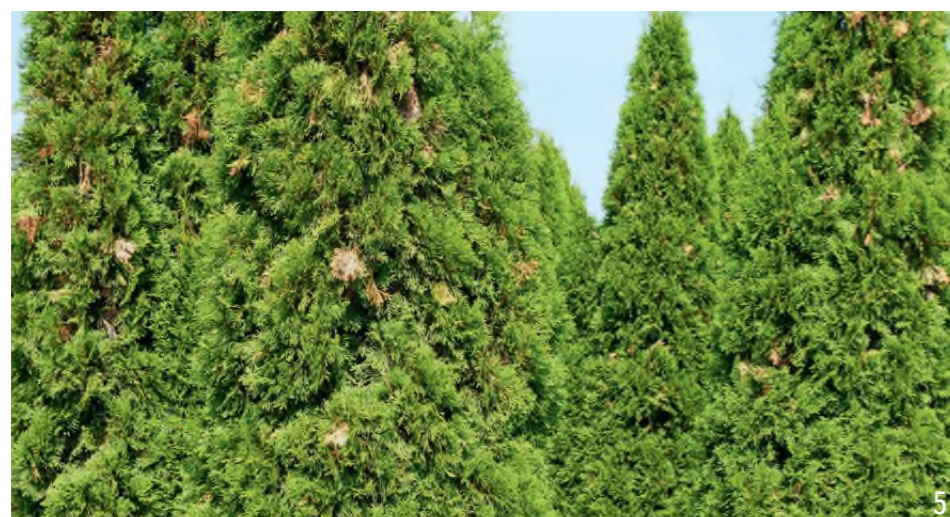
Hasonló gonoszkodásra képes a boróka-tarkadiszbogár (*Lamprodila festiva*) is. A megtévesztően gyönyörű állat szintén a mediterráneumból érkezett. Sokáig a keblünkön melengettük, különleges, déli ritkaságként védetté nyilvánították. A kis szépség aztán elkezdett terjedni, és néhány év alatt a barcsi ősbörökásból az ország sok szegletébe eljutott.

Ez a melegkedvelő faj elhúzódoan, márciustól júliusig rajzik. A fémes, zöldeskék színű állatok szívesen pihennek a növények felső, napsütötte hajtásain, fatörzsekben. Tojásaikat a legyengült növények kéregrepedéseibe rakják, így gyakorlatilag észrevehetetlenek. A kikelő lárvák a kéreg alá, a fatestbe ráják be magukat, és ott alakítják ki rágcsálékkal teli, 0,5 centiméter széles, sávozott járataikat. Télen

gondosan eltömik a lyuk száját, védett környezetben, tavasszal bábozódnak. Kirepülésük helyét lapos, ovális röplyukak jelzi. Akkor azonban már csak szomorúkonkonstatálhatjuk, ezt a meccset a boróka-bogár nyerte. A fertőzések hatására az örökzöldek legyengülnek, elcsúfolnak, sőt, az erős fertőzés akár végzetes is lehet. A védekezéskor még annyi esélyünk sincs, mint a szúvaknál, hiszen nincs látványos áttelelőjárat vagy megelőző tünet, csak az üresen ásitó röplyukacsák. Azért ne csüggedjünk! Az öntözés, a visszametszés, a bőséges tápanyagellátás sok mindenben segíthet. Érdemes fenyőtápokot adni, beüzemelni a csepegtetőöntözést, és reménykedjünk a tuják lombjába előszeretettel beköltöző zöld gyíkok segítségében, illetve az ég madaraiban is. Sokszor csodákra képesek.

Ne felejtjük, a kert élő rendszer, a káoszelmélet pedig minden gondunkra kínál megoldást. Mindig lesznek új fajok a falkolákban, mindig lesz egy jó szomszéd, aki ad valami bölcs tanácsot, minden elpusztult áldozat helyett ültethetünk akár két szép, új növényt.

Kaszab László

NEMETH TAMÁS ÉS BOZSIK GÁBOR FELVÉTELEI

CSILLAPÍTSA KERTVÁGYÁT!

garden expo

MÁRCIUS 23-24-25. BUDAPEST SPORTARÉNA

Társrendezvényünk:

HIVATALOS LAP: Kertbarát

SUBSTRÁL BEMUTATJA: ORCHIDEA ÜNNEP

Regisztráljon értékes nyereményekért a www.gardenexpo.hu oldalon!

tavaszkert

Dísznövény 2018 Szakkiállítás és Vásár

2018. április 20-22.

1118 Budapest, Villányi út 29-43.

SZENT ISTVÁN SZÜNETEM

www.tavaszkert.hu

tavaszkert

ZÖLDSÉGEK A BIBLIÁBÓL

A Biblia a „könyvek könyve”, a világon a legtöbbet olvassák. Több mint ezer éven át írták csaknem félszázan, egymástól térben és időben távol, azzal a céllal, hogy Isten munkáját és üzenetét tolmácsolják. A Szentföld változatos felszínű, mediterrán és szubtrópusi éghajlatú terület, növényzete, mezőgazdasági kultúrája különbözik a miénktől. Bár a Biblia nem természetismereti kézikönyv, a bibliai tájak, növények és jelképrendszerük ismerete fontos háttérrel jelent a Szentírás tanulmányozásához, és megértésében is segítséget nyújt.

Itt a tavasz! A kertészember alig várja, hogy a friss föld illatát beszippantva, tele reménységgel megtegye az első kapavágást, és elvesse az első magokat. Bizonyára így volt ez a bibliai időkben is. Jóllehet a Bibliában elsősorban kenyérről, gyümölcsökről és húsokról esik szó, a konyhakerti növények akkoriban is fontos tápláléknak számítottak. Mózes, majd Józsué vezetésével az Ígéret földjére érkező zsidó nép Egyiptomban tanulta meg a zöldségtermesztés csínját-bínját. A pusztában vándorolva így emlékeztek vissza: „Egyiptomban ingyen ettünk halat, uborkát, dinnyét, póréhagymát, vöröshagymát és fokhagymát. Most pedig elepedünk, mert semmit sem látunk a manna kivül” (4Móz11,6). Valószínűleg többféle zöldséget fogyasztottak, mint amennyit a Biblia név szerint említ, ehették többek között a zellert, a salátát, az édesköményt és a sárgarépát is.

Csicseriborsó, bab, lencse...

A hüvelyesek ősidők óta alapvető táplálék- és fehérjeforrások. Különösen a bőjti időszakokban van nagy szerepük a táplálkozásban. A Bibliában a mózesi törvény csak egyetlen alkalomra ír elő bőjtöt, a nagy engesztelési napra (3Móz16,29-31), de a babiloni fogság utáni időkben több meghatározott bőjti nap is volt, amely a zsidóságnál általában az evés és az ivás teljes tilalmát jelentette. Bőjti ételek inkább egyes keresztyén felekezetek körében terjedtek el. Bár Jézus is bőjtölt, de az étkezési szokásokkal kapcsolatban hangsúlyozta, hogy „nem az teszi tisztátalanná az embert, ami bemegy a száján, hanem ami kijön a szájából” (Máté15,11).

- 1. A megérett, száraz csicseriborsót begyűjtik, majd csépléssel nyerik ki a magot (Irán)
- 2-3. A csicseriborsó kicsi hüvelye csak néhány magot rejt
- 4. Jól fölismerhető kicsi fűrészes szélű, mirigyszőrös leveleiről és apró virágairól

A bibliai időkben a borsónak, a lencsének, a lóbabnak és a csicseriborsónak volt a legnagyobb jelentősége a szegényebb néprétegek tápdús ételmiszereként. A Közel-Keleten, a termékeny félholdnak nevezett terület északi részén kezdték el őket termesztani 7-8 ezer évvel ezelőtt.

A csicseriborsó vagy bagolyborsó (*Cicer arietinum*) Eurázsia ősidők óta fogyasztott alapélelmiszere. Széttérülő vagy felálló szárú egyényári növény kicsi, összetett levelekkel. A fehértől a liláig változó színű virágai sokkal kisebbek a borsónál. 3-3,5 cm-es hüvelytermései gömbölyded, fehér, barna vagy feketés magokat rejtjenek. Más hüvelyesekkel összehasonlítva alacsonyabb a fehérje- és magasabb a zsírtartalmuk.

A halványbarna, kemény húsú és enyhe dióízű bagolyborsót leginkább szárítva használják, egészben vagy felezve. Más hüvelyeshez hasonlóan főzés előtt be kell áztatni. Saláták, raguk és levelek kitűnő hozzávalója. A csicseriborsóból készült krém, a hummusz, és a bő olajban kisütött falafel népszerű közel-keleti ételek.

Már az ókori babiloni függőkeretekben is nevelték, hatalmas termőterületei voltak Egyiptomban. Tutanhamon fáraó közel 3400 éves sírjában találtak egy kosárnyi csicseriborsót és lencsét. Ma főleg a Közel-Keleten, Észak-Afrikában és Indiában termesztik, ott a legfontosabb hüvelyes.

Amíg az Amerikából érkezett veteménybab ki nem szorította, addig a lóbab (*Vicia faba*) volt a legfontosabb babféle Európában és a Közel-Keleten. Erőteljes, vastag szárú egyényári növény, nagy, összetett levélalapjánál két nagy pálhalevél fejlődik. Virágai is nagyok, szirmai fehérek, szabálytalan lilásfekete foltokkal és barnás erezettel. Nagy, duzzadt hüvelytermése kissé szőrös, 2-5 sárga, zöldessárga, barnás, néha ibolyásfekete magja szabálytalanul lapított, tompán szögletes.

A régészeti leletek szerint már az ókori Egyiptomban nagyon kedvelték, a késő

- 1. Fokhagymával és ecettel ízesített főtt lóbab az akkói arab piacon • 2. A lóbab erőteljes, vaskos növény, hüvelytermései is nagyok
- 3. Fehér virágait jellegzetes lilásfekete foltok és barnás érezet tarkítja • 4. A póréahagyma hártványos virágzati buroklevelének csúcsa jóval túlnyúlik a virágzaton • 5. A fokhagyma buroklevelével fedett virágzatában kis sarjmagmácskák ülnek • 6. A lencse összetett levelei, kapaszkodó kacsái és virágai is nagyon aprók • 7. A Biblia nevezetes történetében Ézsau vörös lencséből készült főzelékért cserélte el elsőszülöttségi jogát • 8. A vöröshagyma nagy, gömbös virágzata

5000 éve használják őket. A régészeti maradványok között ritkán bukkannak elő, de biztosra vehetjük, hogy Izraelben nagyon népszerűek voltak a bibliai időkben is.

A fokhagyma (*Allium sativum*) 30-80 cm magas, gerezdes hagymájú faj, keskeny, kékeszöld levelekkel. Virágai fehérek vagy halvány rózsaszínűek, virágzatában ülő sarjmagmácskák is fejlődnek. A virágzatot fedő buroklevelének csúcsa jóval hosszabb a virágzatnál. Átható szagú hagymája sokféle ételben elengedhetetlen fűszer, de az ókor emberének ennél jóval többet jelentett. Az ősi szanszkrit, babiloni és kínai források is említik gyógynövényként. Tutanhamon fáraó sírkamrájában is megtalálták. Hatóanyagai fertőtlenítő, vér tisztító és vérnyomáscsökkentő hatásúak, csökkentik a vér koleszterinszintjét, és erősítik az immunrendszert. Baktériumos fertőzések, vérhas, kolera, megfázás, hörghurut esetén is hatásos. Az ókori Itáliában azt tartották, hogy a fokhagyma erőt, bátorságot, a harcokban védettséget ad. A középkorban is sok babona övezte, vámpírok és gonosz szellemek elleni védelmet reméltek tőle.

A vöröshagyma (*Allium cepa*) is évezredek óta ismert gyógynövény, az ókori egyiptomiak például a köhögést, a gyomor- és fülbetegségeket gyógyították vele. A mumifikálásnál is használták, a hasüregbe helyezték, és az örök élet jelképének tekintették. 30-60 cm magas, kétéves faj. Nagy, gömbölyű hagymájából lapított, üreges, kékeszöld levelek fejlődnek, szára és levele az alsó felében kissé felfúvódott. Nyáron nyíló zöldesű, fehér virágai hosszú száron nagy, gömbös, rövid buroklevelű virágzatba tömörülnek. A virágzatban néha sarjmagmák is fejlődnek.

A póréahagyma (*Allium porrum*) változatos megjelenésű, 60-180 cm magas faj. Hosszú, hengeres hagymájából 4-10 széles, lapos, egymásra boruló szürkészöld levél fejlődik. Rózsaszín vagy fehér virágai hártványos buroklevelével fedett, dús virágzatban nyílnak. Virágzatában nincsenek ülő magmácskák. A világ valószínűleg legrégebb receptjében, a báránypörkölt leírásában is szerepel egy 4000 éves babiloni kőtáblán. A rómaiak is nagyra becsülték, Rómában olyan értékes volt, hogy valutaként is használták. A kelták nemzeti növénye lett, Wales szimbóluma, az egyik egyfontos érmén is látható. Mindhárom hagymafaj őshazája és természetbe vétele Nyugat- és Közép-Ázsia területén lehetett. Az ókori Egyiptomban naponta fogyasztották őket, hozzátartoztak a piramisépítők menüjéhez. Bár ősidők óta nagyon népszerű élelmiszerek voltak, a Bibliában csak egy helyen szerepelnek (4Móz11,5).

bronzkortól (Kr.e. 1300) pedig Dél- és Közép-Európában is mindenfelé elterjedt alapélelmiszer volt. Kását vagy szárítva lisztet készítettek belőle. Gyógynövényként is ismerték, hasmenés és bélgyulladás, külsőleg fekélyek és sebek kezelésére használták.

A leghidegtűrőbb hüvelyes, meglepő, de a borsóval együtt a legkorábban vethető zöldségféle. A nedves, páradús helyet kedveli, ezért forró, aszályos nyarainkon rendszeres öntözést igényel.

A lencse (*Lens culinaris*) az egyik legrégebben termesztett növény, leginkább a forró, száraz nyarú és bőséges téli vagy tavaszi csapadékos éghajlatot kedveli. Felálló vagy terpeszkedő, egynyári növény, apró, pillangós virágai tavasszal nyílnak. Kicsi, lapos hüvelyterméseiben 1-2, mindkét oldalán domború, korong alakú kicsi mag, a jól ismert lencse fejlődik.

A lencse méretben és színben is nagyon változatos. Két fő típusa ismert: a nagyobb, világos színűek vagy sárgásak, illetve a kisebb, vörös, barna vagy szürke színűek. A lencsének magas a fehérjetartalma és nagyon sokoldalúan elkészíthető, ezért az egyik fő táplálék Indiában, levesekbe, pörköltbe és ragukba teszik, néha zsírban sütik, fűszerezik, és csemegeként fogyasztják. A népszerű indiai ételben, a dhalban is használják. Őrölt magjaiból lisztet készítenek, és gabonákkal keverve süteményt sütnek belőle, zsenge hüvelyeit zöldségként fogyasztják. A római katolikus országokban kedvelt böjti étel. Az Őszövetség egyik nevezetes történetében szerepel a vörös lencse, Ézsau ugyanis annyira éhezett rá, hogy elsőszülött jogát cserélte el Jákobbal egy tál főzelékért.

A piramisépítők elegele

A hagymák az ősidőktől kezdve egészen máig elengedhetetlen és pótolhatatlan élelmalapanyagok. A fokhagyma, a vöröshagyma és a póréahagyma a hüvelyesek mellett a legősibb zöldségfélékhez tartoznak, közel

MENTÁS LÓBAB

Az éjszakára beáztatott csészényi kifejtett zsenge lóbabot főzzük majdnem puhára, majd adjunk hozzá egy csészényi gabonapelyhet, s főzzük további 10 percig. Miután kihűlt, olívaolajjal, borecettel, apróra vágott fokhagymával vagy póréahagymával, mentával, borssal ízesítsük.

Pöttöm Panna és a tavasz virágai

A tavasz virágai olyan elbűvölően szépek és kecsesek, mintha szirmaik láthatatlan tündérek lakóhelyei lennének. Ha ügyesen gondozzuk őket, talán előcsalogathatjuk a virágtündéreket. Próbáljátok ki, hátha nektek sikerül, de először nézzetek szét a kertben, parkban, az óvoda- vagy iskolaudvaron, hogy milyen tavaszi virágok nyílnak.

A gyermekekre vágyó nőnek a javasasszony varázsmagot adott, amiből másnapra egy gyönyörű tulipán hajtott ki, a szirmai közül pedig aprócska lányt bújít elő, akit *Pöttöm Pannának* neveztek el. Kalandos utazása olyan virágmezőn ér véget, ahol minden virágban tündér lakik, és ott ő is rátalál a saját tündérkirályára.

Ha nem is varázsmagból, de az ősszel elültetett tulipánhagymákból most kezdenek nyílni a tulipánok. Eredetileg Ázsiából származnak, a turbánról kapták a nevüket. A kék kivételével minden színben pompázó virágokat a magyar népművészet jelképeként is ismerjük. A tulipános ládába a menyasszony kelengyét gyűjtötték. A

Kárpát-medencében a tulipán négy változata él vadon, köztük a szigorúan védett, sárga virágú magyar tulipán, amely áprilisban virágzik a romániai Vaskapu-szoros vidékén.

Ha van a kertedben, balkonládában tulipán, ne vágd vissza rögtön az elvirágzása után. Ha elszáradt a levele, szára, akkor már kiáshatod, majd tárold száraz, sötét helyen ősziig. Akkor ne felejtse el újra elültetni. Ha balkonládába ülteted, és olyan helyre kerül, ahol nem éri csapadék, akkor figyelj nagyon a locsolásra. Télen, napsütéses melegebb napokon is öntözd meg, ha száraznak találod a földjét. Ha hajtatott tulipánt kaptál ajándékba, akkor elvirágzása és a levelek elszáradása után vedd ki a cse-

répből, és ősszel ültess el újra a kertbe vagy ládába.

A legközelebbi virágüzletben biztosan találasz hajtatott, bimbós jácintot vagy tulipánt: ültess el saját tündér- és tavaszcsalogató virágodat. A virágtündérhez kézzel díszített cserép illik. Színezz, flitterezz, csillámozz kedved szerint egy agyagcserepet, és ültess bele a jácintot, tulipánt. A hagymája ne kerüljön mélyebbre, mint ahogy eredetileg volt. Mohával takarhatod a felszínét. Tedd hűvös, világos helyre, és tartsd nedvesen (de ne túl vizesen), így hosszabban gyönyörködhet a szépségében, és élvezheted az illatát. Elvirágzás után ültess ki a kertbe, vagy a teraszon balkonládába, így jövő tavasszal is meglá-

togathat a virágtündéred. Vigyázat, a jácint hagymája mérgező!

Ha már elnyíltak a tavaszi hagymások, akkor ültethetsz mini árvácskát, az egynyári virágok megjelenéséig díszítheti az ablakpárkányodat.

Tejesdobozból készíthetsz mini virágládát, vágd le a doboz egyik oldalát, vond be öntapadó fóliával, és tegyél bele három hajtatott hagymás virágot (jácintot, tulipánt). Díszítsd mohával és színes pomponokkal. Tavaszi hangulatot varázsol a szobádba. Tedd világos, hűvös helyre, és tartsd nedvesen. Elvirágzás után ültess ki a hagymákat a kertbe.

Szakács-Nagy Zsuzsa

Tündér készül

Szükséged lesz tojástartóra, hurkapálcára, hungarocellgolyóra, filcanyagra, mérített papírra és zsenfliadróra.

A tojástartóból vágj ki egy középső elemet, az lesz Pöttöm Panna teste. Színezd be temperával, vagy vízfestékekkel. Ragaszd rá a hungarocell golyót. Erős ragasztót, vagy ragasztópisztolyt (szüleid segítségével) használhatsz. Pöttöm Panna haját mérített papírból készítheted. Téglalap alakú papírt vágjál be sűrűn mindkét oldalán, és ragaszd a golyóra. A kalaphoz filcből vágjál ki egy virágot, vagy kész filcvirágot is használhatsz. Ugyanilyen filcvirágból gallért is kaphat a tündér. Rajzold meg filctollal az arcát, és készítsd el zsenfliadrótból a kezét. Ha Pöttöm Pannát egy hurkapálcára teszed, akkor beköltöztetheted a virágod mellé a cserépbe.

Hírnökök

A hunyorok minden bizonnyal a tavasz első hírnökei. Sokszor a hóvirágokat is megelőzik, ezért egyes helyeken a hunyort karácsonyi rózsának is nevezik, fehér színű változatát karácsony környékén cserépben árulják. Magyarországon is találkozhatok a kisvirágú, a pirosló és az illatos hunyorral. Védett növények és minden részük mérgező. Talán azért hívjuk őket hunyornak, mert ők az első virágok, amik belehunyorognak a napsütésbe.

FAGYALOK nem csak sövénynek

A közönséges fagyal nem igazán szerencsés növény Magyarországon, hiszen meglehetősen kötött szerepet szának neki. Alaposan beskatulyázták a kertészeti alkalmazásban is, mindenkinek azonnal a sövények jutnak róla az eszébe. Még a ráaggatott közhelyek is rögzültek: egyszerűen szaporítható, könnyen fenntartható, igénytelen, jól nyírható.

Az itthon termesztésbe vont, Japánban őshonos és áttelelő lombú széleslevelű fagyal (*Ligustrum ovalifolium*) sem kapott jobb helyet a szereposztásban.

Érdemes lenne kissé „kiszabadítani” a fagyalokat a felhasználhatóság beidegződött fogságából, kiderül ugyanis, hogy némelyikük másképp is lehet hasznos dísz a kertben.

A faiskolák a könnyű nevelhetőség és a biztos piac miatt nagyon kedvelték a fagyalokat. Bármilyen hihetetlen, a múlt század második felében sokáig a közönséges és a széleslevelű fagyalnak volt messze a legnagyobb évi százalékos aránya a hazai összesített díszfaiskolai termesztésben. Ma is komoly a részese-désük.

A fagyal (*Ligustrum*) nemzetség a sok haszon- és dísznövényt adó olajfafélék családjának tagja, az ide tartozó mintegy 45 faj lombhullató vagy örökzöld cserje, illetve

kis fa. A **közönséges fagyal** (*Ligustrum vulgare*) Európában él, de az összes többi Kelet- és Délkelet-Ázsia, illetve Ausztrália lakója. Csak Kínában 27 fagyal őshonos.

Tudományos nevük a közönséges fagyal latin köznyelvi elnevezéséből származik, jelentése „kötözésre, kosárfonásra alkalmas”. Hajlékony, szívós vesszőiből emberemlékezet óta kosarakat, méhkasokat, seprőket kötöttek, sőt közönségesen kötnek mind a mai napig. Vácrátóton, a Nemzeti Botanikus Kertben mi is kötünk és használunk fagyalseprűket.

A fagyalok többsége az emberekre enyhén mérgező, ami a minden részükben jelen lévő glikozidoknak (*ligosztrozid, oleuropein*) tulajdonítható. A bogyók elfogyasztása hányással, hasmenéssel, étvágyvesztéssel, bélgyulladás, fejfájással járó mérgezést okozhat. A madarak ennek ellenére baj nélkül eszik, jóllehet csak ritkán fanyalodnak rá a nagyon keserű ízű eledelre. A kínai hagyományos gyógyászatban a fagyalok leveleiből és kérgéből gyomorfekély, emésztési problémák, torokfájás és bőrbetegségek kezelésére szolgáló szereket készítettek.

- 1. A *Ligustrum quihoui* termései ágai...
- 2. ...és virágzó bokra • 3. A *Ligustrum sinense* négycimpájú virágai a jellegzetes lila porzókkal
- 4. A termékek télen is az ágakon maradnak

Tömegesen virágzik

A **kései fagyal** (*Ligustrum quihoui*) 1-3 méter magasra nő, félörökzöld cserje. Végálló bugavirágzata 10-20 centiméter hosszú, 3-5 centiméter széles, gyakran levélszerű apró murvákkal. Július–augusztusban nyílik, a törtfehér, erős, édes illatú virágokból a porzók kiállnak. Hamvaskék, kékes- vagy lilásfekete bogyótermései az ősz végén érnek, és egész télen a bokrokban maradnak. A természetben Kína keleti, középső és délnyugati tartományaiban, vízmosásokban, utak mentén, folyóparti bozótosokban 100-2500 méter magasságban él.

Könnyen nevelhető terebélyes cserje, szélessége sokszor többszöröse a magasságának. Erős, édes, messziről érezhető illatú virágai szokatlan időszakban, a nyár második felében nyílnak. A virágzatok gyakran olyan tömegesen jelennek meg, hogy szinte teljesen eltakarják a lombzatot. Ez a legfőbb ékessége. A rovarok olyankor nagy számban és szívesen látogatják. Különlegesen sötétzöld, fényes levélzetének is nagy a díszértéke. Kívánatos tulajdonsága, hogy hosszú hónapokig az ágakon maradnak látványos színű termései. Rendszeres metszést nem igényel, de ha alakítani kell, késő ősszel vagy kora tavasszal nyírható. Rágókártevők megtámadhatják, ám a közönséges fagyalhoz képest gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes, nálunk teljesen télálló.

Napsütötte helyen, de félárnyékban is jól érzi magát. Talajokban nem válogat, jól tűri a szárazságot, sőt az aszályos időszakokat és a légszennyeződést is. Kiváló szoliterként, de cserjecsoportokba, cserje-szegélyágyakba és fás állományok szegélyezésére is ültethető. Nagyszerű sövényt is nyírhatunk belőle, egyéb értékeit figyelembe véve azonban pazarlás lenne így használni. Nagy-Britanniában a Királyi Kertészeti Társaság (RHS) a kiváló tulajdonságú növényeknek járó Award of Garden Merit (AGM) díjban részesítette.

Mályvaszínú porzók

A **viaszfagyal** (*Ligustrum sinense*) 2-4 méter magas, sűrű ágú, lombhullató cserje, ritkábban 7 méterig megnövő kis fa. Hajtásai, ágai többnyire molyhos szőrösek. Végálló fehér virágzatai július végén, augusztus elején nyílnak, 6-11 centiméter hosszúak,

Nálunk fagyérzékenyek

Két másik, az enyhébb éghajlatú területeken világszerte elterjedten ültetett kelet-ázsiai fagyallal Dél- és Nyugat-Európában is találkozhatunk, éghajlati okok miatt azonban azok nálunk sosem lesznek a kertkultúra részei, bár védett helyeken az országban sokfelé nevelhetők. Mindkettő – a **fényeslevelű fagyal** (*Ligustrum lucidum*) és a **japánfagyal** (*Ligustrum japonicum*) – is kerekded, kis koronájú, sötétzöld lombú, örökzöld fa, és kiválóan alkalmas utcafásításra. A fényeslevelű fagyal Kína nagy részén elterjedt, ott 20 méter magasra is megnő, a Japánban és Koreában honos japánfagyal viszont kisebb termetű (6-10 méteres). A fényeslevelű fagyal levelei nagyok (10-15 cm) a japán fagyaléi kisebbek (5-10 cm), nagy végálló bugákban mindkettő bőségesen virágzik.

erősen illatosak. Jellegzetes ismertetőjege, hogy a porzók mályvaszínűek vagy lilák. A gömbölyded bogyók kékes- vagy bordósfeketék.

Eredeti termőhelyén elegyes erdőkben, partpartokon, bozótosokban, görgeteges lejtőkön él, az északi tartományok kivételével Kína nagy részén, Tajvanon és Észak-Vietnamban 200-270 méter magasságban.

Felhasználása és termesztési igényei azonosak a kései fagyaléval, nyírt sövénynek is kiváló. A légszennyeződést jól tűri, kedvelt bonsainövény. Rendkívül bőséges virágzása és tavaszig az ágakon maradó termései értékes dísznövényé teszik. Az USA délkeleti államaiban nagy területeken kivadult. A termesztésben fajtái is elterjedtek. Kérgéből a népi gyógyászatban lázcsillapítót készítenek.

Hosszúlevelű

A **hosszúlevelű fagyal** (*Ligustrum compactum*) nagytermetű cserje vagy akár 12 méter magasra megnövő, kisebb félörökzöld fa. Végálló, nagy bugavirágzata 7-20×7-16 (-24) centiméteres, május-júniusban nyílik. A virágok illatosak, fehérek, 7-10 milliméter hosszú bogyótermései elliptikusak, kissé görbültek, feketék vagy liláskékek, hamvasak, augusztustól érnek.

Eredeti élőhelye Nyugat-Kína (Jünnan, Szezsuan, Kanszu, Hupej tartományok), Tibet, Nepál, Észak-India, ahol hegyi lombos erdők cserjeszintjében, bozótos lejtőkön, szurdokokban, folyópartokon, völgyekben nő 600-3400 méteres magasságban.

Nagyobb termetű bokorként, vagy kisebb faként is kiválóan alkalmas szoliternek. Talajban nem válogat, annak kémhatására nem érzékeny. Jól tűri a szárazságot és az árnyékos fekvést is. Rágókárttevők megtámadhatják, de a közönséges fagyalhoz képest így is gyakorlatilag kórokozó- és kártevőmentes. Keményebb teleken (mínusz 15 °C alatt) fagykárt szenvedhet, ám megfelelő metszés után könnyen regenerálódik. Nagy keskeny leveleinek és jókora, igen erős illatú virágzatainak köszönhetően első ránézésre nem tűnik fagyalnak. Ezek a tulajdonságok adják különleges megjelenését és díszítőértékét. Az európai kertészetekben nem gyakori, a nyugati faiskolákban is csak ritkán kapható. Gyűjteményes kertekben mindenfelé találkozhatunk vele. Különösen szép, termetes példányait láthatjuk a felvidéki Malonyai Arborétum (ma Mlynany) kelet-ázsiai kertrészében.

A fagyalok könnyen szaporíthatók. Magvetéshez legjobb az érés után ősszel rögtön

• 1. A *Ligustrum lucidum* termései ágai... • 2. ...és nagy, bőrnemű örökzöld levelei • 3. A *Ligustrum compactum* virágzó bokra • 4. Nagy végálló bugavirágzata sokszor bókol • 5. Érett termései lehúzzák az ágak végét

kimosni a bogyókból a magokat. Azonnal, vagy rétegzést követően tavasszal vessük. Nagy a csírázási arány, de a kelés után gyakran tizedeli a magoncokat palántadőlés. A terméshússal együtt megszáradó magok hosszan elfekhetnek. Valamennyi fagyal és a fajtáik is igen jó gyökerezési százalékkal szaporíthatók a szokásos zöld-

és fásdugványozási módszerekkel. A magoncok, a csemeték és a kifejlett növények is jól tűrik az átültetést.

A bemutatott fagyalok a hazai faiskolákban még nem kaphatók, de nem kell lemondani róluk, hiszen a kontinens nyugati országában az Európai Unió belüli a kései fagyal

minden nehézség nélkül sokfelé, a hosszúlevelű fagyal ritkábban, de beszerezhető. Mindhárom faj jól érzi magát a Nemzeti Botanikus Kertben, Vácrátóton. Kiseb kertekben is érdemes ültetni, mindenkinek jó szívvel ajánlom őket.

Kósa Géza

Múltidéző

I dőnként jó elővenni a régi szakácskönyveket, visszakanyarodni a gyökerekhez. A megsárgult, zsírpecsés lapok nemcsak arról tanúskodnak, hogy gyakran használták őket, de szép korrajzot is tárnak elénk. Szemünk előtt megjelenik a konyha, a nagy lakomák roskadozó asztalai, a teli éléskamra. Szánkban érezhetjük a régmúlt idők igazi ízeit, a nagy gonddal összeállított finomságok zamatát. E könyvek sok-sok takarékos tanácsot is rejtenek, amelyek ma is időszerűek. A böjtös és hadi-

ételek receptjei igazi csemegék számomra, hiszen olyan alapanyagok jelennek meg bennük, amelyeket ma nem sokra becslünk, esetleg nem is ismerünk, vagy éppen a bioboltok polcain találkozunk velük borsos áron. A hajdina, a burgonya, a hagyma mellett előkerül tavasszal a csalán, a zamatos turbolya, az ibolya. Szeretem fölleveníteni, újragondolni ezeket a régi, egyszerű, de különleges recepteket.

Halmos Monika

Turbolyás körözött

Hozzávalók: 200 g juhtúró, 100 g tejszínes krémsajt, 50 g vaj, egy evőkanál mustár, só, 2 gerezd fokhagyma, 1 kiskanál paprikakrém, 1 csokor friss turbolya.

A juhtúrót a krémsajttal és a puha vajjal simára keverjük. Hozzáadjuk a mustárt, belereszeljük a fokhagymát, majd a paprikakrémmel és felaprított turbolyával ízesítjük. Megkóstoljuk, hogy kíván-e só: a juhtúró amúgy is sós, de olykor szükség van egy kis sózásra. Az ínycsegek egy kevés csípős paprikával tehetik még izgalmasabbá az ízegyveleget. Lefedve néhány órára behűtjük, hogy az ízek jól összeérjenek.

Sajtos ropogós csalánnal

Hozzávalók: 6-8 zsenge, arasznyi csalánhajtás, 400 g héjában főtt burgonya, 2 tojássárgája, 1 evőkanál reszelt parmezán, 1 kiskanál só, kb. 200 g liszt, a sütéshez olaj, a tetejére 50 g reszelt sajt.

A csalánhajtásokat leforrázzuk, lecsöpögtetjük. A héjában főtt burgonyát megtisztítjuk, összetörjük. Hozzáadjuk a tojássárgákat, a parmezánt, az apróra összevágott csalánt, megsózzuk, és annyi liszttel gyúrjuk össze, hogy rugalmas tésztát kapjunk. Lisztezett deszkán ujjnyi vastagra nyújtjuk, és közepes méretű fánkszagatóval kiszúrjuk. Végül bő, forró olajban mindkét oldalán aranysárgára sütjük. Az olajból kiemelve lecsepegtetjük, és reszelt sajttal megszórjuk. Kínálhatunk mellé friss zöld növényvel ízesített tejfölt is.

Bajor krém ibolyaitlattal

Hozzávalók: 1 l tejszín, 200 g cukor, 4-5 csokor ibolyavirág, 6 tojás, 25 g zselatin.

A tejszínből vegyünk el egy decilitert, adjuk hozzá a cukor felét, a száruktól megfosztott virágokat, és lassú tűzön forraljuk fel. Letakarva hagyjuk hűlni. A hat tojás sárgáját a maradék cukorral kikeverjük, hozzáadjuk a leszűrt ibolyás tejszínt, majd a többi tejszínt is belesorgatva, gőz fölött sűrűre főzzük. A tűzről levéve rövid ideig hűlni hagyjuk, majd hozzáadjuk a csöppnyi vízben feloldott zselatint és a tojások fehérjéből vert kemény habot. Hideg vízzel kiöblített formákba téve behűtjük. Friss, vagy kandírozott ibolyavirágokkal díszítve kínáljuk.

FOTÓ: ROZSAKUNYHÓ ALKOTÓMŰHELY VASS ANDRÁS

1

2

Ötletek

a menyasszonyi csokorhoz

Hamarosan indul az esküvői szezon, a menyasszonyok már tervezgetik, hogy milyen legyen a csokruk életük egyik legszebb ünnepén. A virágkötők mintaalbumokkal, képes javaslatokkal várják őket. A menyasszonyok a képeken látott csokrok közül választanak, a szakemberek pedig törhetik a fejüket az elkészítés módján, a hozzávalókon. Néhány kreatív menyasszonyi csokor bemutatásával tágítjuk a választékot, ezeket az alkotásokat a tavalyi esküvőicsokor-verseny résztvevői készítették.

- 1. A WorldSkills versenyen kiválósági érmet szerzett *Takács Dániel* esküvői díszében kis virágok tömege uralkodik
- 2. *Paulovics Sinka Anikó* kerek struktúracsoakra a divatnak megfelelő tömör menyasszonyi dísz. Sokféle virág, termések és zöld levelek alkotják
- 3. *Burger Éva* mestervirágkötő csepp alakú, divatos, gazdag virágfelhasználású menyasszonyi dísz. A sokféle virág és a ma divatos lila színek együttese a siker záloga
- 4. Divatos, brossokkal díszített, kerek menyasszonyi dísz mutatott be *Bajkóné Sági Katalin*. A sokféle apró virág és szukkulens növény együttese tömör felületet képez
- 5. *Schalmayerné Muri Nikolett* aprólékos munkával állította össze az egyedi megjelenésű, fordított csepp alakú csokrot. Közepére ún. rosmelie-t, azaz rózsaszirmokból álló kaméliavirágot készített

3

5

4

FRISS ÉS ÜDE

Abu Dhabiban a WorldSkills versenyen *Takács Dániel* kiválósági érmet szerzett, ezzel a világ negyedik legjobb virágkötője lett. Bemutatóján készült alkotásaiból mutatunk be néhány tavaszi ötletadó megoldást.

1

2

4

3

5

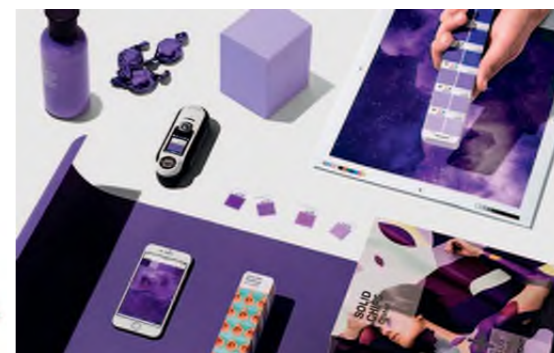
- 1. Takács Dániel fiatal kora ellenére komoly sikereket ért már el a virágkötészetben
- 2. A két virágtál húsvétra készült, tojásdíszítéssel
- 3. A tavaszi koszorúba hagymás tulipánokat és fűrjtojásokat rögzített Dániel. A leomló bórszalagok végein is tulipánok díszlenek
- 4. Kisméretű csokrához mandzsettának és dísznek préselt műanyag-csipkét használt. Tortapapírból is készíthetünk hasonlókat
- 5. Vesszőkoszorú a tavaszi dísz alapja, arra rögzített üveg kémcsövekben helyezhetők el a virágok. Zöld papírdarabokkal letűzött hungarocell alapon, szögeken áll az alkotás

Bárányok és társaik

A tavaszi dekorációs kellékek főszereplői az állatok, de azokból is az újszülöttek. A tavaszi, s különösen a húsvéti virágdíszek kellékei a bárányok, nyulak, csirkék, madarak. Készülhetnek kerámiából, fából, fémből, textiltől, a lényeg mindegyiknél a szép alak, a jó minőségű anyag és az ízléses megjelenés. Erre gondoljunk, amikor a virágüzletben, dekorációs áruházban válogatunk a kellékekből az általunk készítendő virágdíszekhez, növény-összeültetésekhez.

CSUPALILA

A „trendcsinálók” minden évben új árnyalatokat határoznak meg az év színeként. Tavaly a zöld volt a sláger, idén pedig az ultraviola kerül előtérbe. A textil-, a műanyag- és sok más ipar és szakma mellett a virágkötészet is fősorakozik a felhasználók sorába. Aggodalomra nincs ok, az év színe ugyanis nem önmagában szerepel az összeállításokban, nem lesz az idén minden csupa lila, inkább a színegyüttesek alkotóelemeiként találkozhatunk vele. A Pantone-1838-as árnyalat, és a hozzá kapcsolódó színek a Pantone cég honlapján láthatók. Képeink egy része is onnan származik.

Szöveg és kép:
Szabó János

Garázskapuk és meghajtások

Alumínium házbejárati ajtók

Acélajtók

Európa legszélesebb kapu és ajtó termékprogramja

- Garázskapuk, garázs és kertkapu mozgató motorok BiSecur rádiós rendszerrel
- ThermoCarbon házbejárati ajtó, a hőszigetelés világbajnoka* és a biztonsági osztályok legjobbjá**
- Hőhidmentes acélajtók az optimális hőszigetelés érdekében

akár **0,47** W/(m²·K) ThermoCarbon alumínium házbejárati ajtó U_g értéke

RC4 ThermoCarbon alumínium házbejárati ajtó alapkievételben RC 3 biztonsági kialakítással (RC 4 opcionális)

Ingyenesen hívható zöldszámunk:
06-80-88-75-75 • www.hormann.hu

HÖRMANN
kapuk • ajtók • ipari kapurendszerek

Minden jó a virágoskertben kezdődik...
#ehetővirág #szakácskönyv #ételfotó

Mindenkinek, aki szeretné megismerni az ehető virágok különleges világát, aki szeretne részt venni közös örömfőzésen, tanfolyamokon, aki szeretne privát kurzust.

Ajánlom szeretettel virágokkal készült eseményeket és virágos szakácskönyveimet, könyvbemutató előadásokat, közös műhelymunkákat - vagy csak beszéljünk a virágok lényegéről - ebben az egész világ benne van.

Halmos Monika
www.rozsakonyho.hu
+36309647144

Keresse az újságárusoknál!

HERBÁCIÓ
A NEMZETI BOTANIKUS KERT MAGAZINJA

GYÓGYFŰVES PASZILLÁK KÉSZÍTÉSE
BOROGATÁSOK
PAKOLÁSOK

Február 15-től kapható a Herbáció magazin legújabb száma!
Kozmetikumok, gyógytermékek, növényekből készült különlegességek receptjei.

www.herbacio.hu
0630 437 8900

HERBÁCIÓ MAGAZIN immár 13. éve...

FÜVÉSZKERT

1083 Budapest, Illés u. 25.
www.fuveszkert.org

Április 17. - május 31., keddenként és csütörtökönként: komposztálás és kertészkedés a Fűvészkertben (a Szamóca Kiskertész Tanoda programja)

Kertészkedés mesehősökkel (a Szamóca Kiskertész Tanoda programjai)

Március 24.: Csingiling és a tavasz virágai

Április 21.: Az égig érő paszuly
Április 28.: Nyúl Péter veteményeskertje

Május 12.: Micimackó és a méz
Május 26.: Bogyó és Babóca kertje

NEMZETI BOTANIKUS KERT

Vácrátót, Alkotmány u. 2-4.
www.botanikuskert.hu

Március 24., április 7., április 28.: A botanikus kert virágai - akvarell-festészeti foglalkozás

Március 15-18., 8.00-16.00: Hónap érdekességei ingyenes tanséta a nemzeti ünnep alkalmából

Március 30. - április 2., 8.00-18.00: Hónap érdekességei ingyenes tanséta húsvét alkalmából

Április 14.: Kerttörténeti séta ingyenes szakvezetéssel a Műemlékvédelmi világnap alkalmából

Április 28. - május 1.:

Mesés növények, növényes mesék ingyenes tanséta

Április 30. - május 1.: Különleges növények, palánták vására

CSAPODY VERA NÖVÉNYBARÁT KÖR

TIT Stúdió Egyesület (Bp., XI., Zsombolyai u. 6.). Az összejövetelek 17 órakor kezdődnek.
www.tit.hu

Március 22.: Erdélyi kirándulás: Székelykő és a Tordai-hasadék (dr. Szlamka József)

Április 5.: Egy hét Angliában (Antalfy Elyne)

Április 19.: Klubnap, növénybörze
Május 3.: Látogatás a barcelonai botanikus kertben (dr. Szabó Krisztina)
Május 17.: Növénynemesítés 55 m²-en (Makay Attila)

MAGYAR KAKTUSZGYŰJTŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

www.kaktuszgyujtok.hu

Március 24-25.: Érdi Kaktuszkiállítás és -vásár

Április 3., 17.00: Lukoczkai Zoltán: Rebutia-virágzás (Székesfehérvár)

Április 9., 18.00: Varga Zoltán: A Turbinicarpus nemzetség áttekintése, 3. rész (ELTE Botanikus Kert)

Április 12., 18.00: Varga Zoltán: Mexikó (Érd)

Május 4-6.: Kaktuszkiállítás és -vásár (Székesfehérvár)

Május 10., 18.00: Kajdacs János: Az ABC-szigetek a kaktuszgyűjtő szemével (Érd)

Május 14., 18.00: Füleki József: Holland gyűjtemények képekben (ELTE Botanikus Kert)

Május 18-21.: MKOE országos kaktuszkiállítás és -vásár a Fűvészkertben

Május 25-27.: Vecsési kaktuszkiállítás és -vásár

SZENTENDREI SZABADTÉRI NÉPRAJZI MÚZEUM

www.skanzen.hu

Április 1-2.: Tavaszköszöntő húsvét

Április 30. - május 1.: Skanzen majális

Május 20-21.: Pünkösdi Örökség Ünnepe

SZENNAI SKANZEN

www.skanzen.hu

Április 2.: Húsvéti forgatag

Május 21.: Pünkösdi forgatag

SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM, FÜVÉSZKERT

www.fuveszkert.u-szeged.hu

Április 22.: Föld napja

A Kertbarát Magazin idei 1-2-es számában megjelent előfizetési akció nyertesei, akik egyenként 2000 Ft-os Oázis vásárlási utalványt kapnak: Aradi Mária, Szakadát; Csószáné Hegedűs Mária, Drégelypalánk; Tóth Istvánné, Kisbér; Varga Szilvia, Miskolc; Katonka István, Hajdúböszörmény (Nagypród); Nánainé Kertész Anna, Nagymágocs; Karizs Evelin, Jászfényszaru; Horváth Péter, Szigethalom; dr. Pancze Miklósné Mária, Gárdony; Vass J. Csaba és neje, Budapest; Gyurikné Beregszászi Etelka, Kondoros; Scheiber Csaba, Zalaapáti; Zakar Józsefné, Törökszentmiklós; Barna Györgyné, Törökszentmiklós; Gyimesi Erzsébet, Szigetcsép; Farkas Kálmánné, Duka; Juhász Sándorné, Nagyatád; Kemény Gyula, Kápolnásnyék; Vezsenyi Imréné, Váchartyán; Libor Melinda, Hévíz; Polgár István, Erdőkürt; Séllei Lajosné, Hőgyész; Salgó Józsefné, Mezőfalva; Stéger Andrásné, Székesfehérvár; Villányi Mártonné, Szomor. Gratulálunk a nyerteseknek!

Fizessen elő most a Kertbarát Magazinra!

Fizessen elő egy évre a Kertbarát Magazinra 2018. március 24. és május 18. között és nyerjen!

Első 25 előfizetőnk az Oázis Kertészet 2000 Ft értékű vásárlási utalványát kapja, ami az ország bármelyik Oázis Áruházában levásárolható.

www.oazishu

A Kertbarát Magazin megjelenik kéthavonta

Előfizetési megbízás

Előfizethető az ország bármely postáján, a hírlapkézbesítőknél, e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen, a +36-1-767-8262-es telefonszámon, vagy a honlapunkon: www.kertbaratmagazin.hu Kérjük olvashatóan töltsé ki, s küldje a Magyar Posta Zrt. Levél Üzletág Központi Előfizetési és Árucsoport címére: 1900 Budapest

Előfizetem a Kertbarát Magazin című kiadványt.
Előfizetési díj egy évre: 3870 Ft

Név: _____
Cím: _____
Kelt: _____ év _____ hó _____ nap
aláírás _____

A skarlátvörös DÍSZBIRS

A tavasz beköszöntének csalhatatlan jele a díszbirsek nyílásának kezdete: pompás virágaikkal hirdetik a tél végét.

A díszbirsek (*Chaenomeles*) a rózsafélék családjának tagjai, lombhullató, tövises ágrendszerű cserjék. Ógörög eredetű nemzetségnevükben a *khainein* tag jelentése fölreped, szétesik, a *mélon* (alma) pedig a sokszor még télen is mutatós alma-termésekre utal. Hazai kertjeinkben a japán díszbirsek (*Chaenomeles japonica*), a skarlátvörös díszbirsek (*Chaenomeles speciosa*), napjainkban pedig elsősorban az e két faj kereszteződésével létrejött kerti díszbirsek (*Chaenomeles × superba*) és fajtáik példányával találkozhatunk. A kora tavaszi virágzás idején érdemes ellátogatni a Szent István Egyetem Budai Arborétumába, ahol sok más tavaszhiánok cserje virágzása mel-

RÉTEGZÉS NÉLKÜL NE

A *Chaenomeles speciosa* alapfaját egyszerű magvetéssel szaporíthatjuk. A szeptember-októberben érő terméseket óvatosan felvágva szedjük ki belőle a magokat, azonnal nyirkos homok közé keverve rétegezzük és tartjuk a szabadban úgy, hogy ne száradjon ki a közeg. Töltsünk meg egy nagyobb cserepet nyirkos homokkal, s keverjük közé a magokat. Rétegzés nélkül előfordul, hogy a díszbirsek magja nem kel ki, egy, esetleg két évet is kell várni, amíg kicsírázik, mivel elfekvésére hajlamos. A rétegzett magokat tavasszal a szabadba is, vagy normál, de nem túl meszes kerti talajjal megtöltött cserepekbe is elvethetjük, legfőképpen 2 centiméter mélyre. Általában jó eréllyel, s jó eredménnyel csíráznak a magok. A tavaszi vetést követően az év végére mintegy 30-40 (50) centiméter magasra is megnőhetnek a növények. Bár nem fagyérzékenyek, az első teleken lomb- vagy szalmatakarással óvjuk a csemetékét a nagy hidegektől.

lett a díszbirsek gazdag gyűjteményét is megcsodálhatjuk.

A skarlátvörös díszbirsek Kínában, Tibetben és Mianmarban (Burmában) honos, 1,5-2,5 méter magas, terebélyes, meglehetősen tövises ágrendszerű lombhullató díszcserje, kastélyparkjainkban nagy előszerezzel ültették. Szórt állású, 4-8 centiméter hosszú, kihegyezett csúcsú, hosszúka, tojásdad levelei egyszerűek, fénylő sötétzöldek, levélnyelük rövid, levéllemezük élesen fűrészes szélű. Jellegzetesen kerekded párhálszelelei nem hullanak le.

Szinte porcelánfinomságú, kissé keleties hatású virágai viszonylag nagyok, 3-5 centiméter átmérőjűek is lehetnek, gyakran már március közepén, még a lombfakadást megelőzően nyílni kezdenek és hosszú ideig, április közepéig pompáznak. Az alapfaj virágszíne a névadó skarlátvörös, ám a fajták között található hófehér (pl. *Nivalis*), narancsos (*Brilliant*) vagy rózsaszín virágú (pl. *Eximia*) is. A virágok legtöbbször egyszerűek, ötszirmúak, néhány fajta (pl. *Yukigoten*) esetében azonban a szíromlevelek száma megsokszorozódik, úgynevezett féltelt vagy telt virágok jönnek létre, például egyes porzósálalak szíromlevéllé alakulásával.

A díszbirsek esetében az őszi időszak is látványos. Bár különösebb lombszíneződést nem látunk, a bokrokon – vagy később lehullva, a növények alatt – hosszú ideig díszlenek a kissé megnyúlt, hosszúka gombolyded, mintegy 4-10 centiméter hosszú, élénk- vagy mélyszárga, néha kissé zöldes színű almatermések. Érdemes a terméseket közelebbről is szemügyre venni. Tapintásuk finoman viaszos, nagyon kellemes illatúak, sokan a szoba vagy fiókok illatosítására használják. A termések egyébként ehetőek, de nyersen kesernyős-fanyar ízűek, nem élvezhetőek. Az alma- vagy birsalma-kompótot azonban ízesíthetjük, megbolondíthatjuk velük, kissé fűszeresebb lesz az alapgyümölcsök íze, ha néhány cikk dísz-

birset is hozzájuk adunk. Magas pektintartalmuk miatt lekvárt vagy díszbirsesajtot, -zselét is készíthetünk belőlük, de meglehetősen savanyú ízűket birssal vagy almával szelídítsük.

A skarlátvörös díszbirsek könnyen összetevethető a japán díszbirssal (*Ch. japonica*), azzal ellentétben azonban nem tarackol, fiatal hajtásai pedig kopaszok és a vesszők nem bibircsesek. Az almatermés alakja is segít az elkülönítésben, a japán faj almái sokkal gömbölyűbbek, nem megnyúltak.

A skarlátvörös díszbirset napos, esetleg félárnyékos helyre, üde, nem túl vizes, jó vízáteresztő és lehetőleg minél kevésbé meszes talajba ültessük, bár a két másik fajhoz képest jobb a mésztűrése. A magasabb terméltű alapfaj vagy az egyes fajtákat inkább magányosan ültessük, különösen szép a hófehér *Nivalis*. Az alacsonyabbakból mutatós cserjecsoport, sőt sövény, szegély is kialakítható. Jól tűri a virágzást követő metszést. Az idős ágereket a következő évi dús virágzás érdekében érdemes eltávolítani. Társíthatjuk például az aranycserjével (*Forsythia × intermedia*), a hófehér virágú hamvas gyöngyvessző (*Spiraea × cinerea*) 'Grefsheim' fajtájával, vagy a teltvirágú kínai bogláracserejjel (*Kerria japonica* 'Pleniflora').

Sütöriné Diószegi Magdolna

A magkérő leveleket a SZIE KETK Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék címen, 1518 Budapest, Pf.: 53, Sütöriné dr. Diószegi Magdolna várja. A 120 forinttal fölbélyegzett válaszborítékra írják rá: „Magot küldünk”.

„A legszebb konyhakertek”

Kovács Szilvia ötletgazda, Karcag alpolgármestere „A legszebb konyhakertek” – Magyarország legszebb konyhakertjei országos programban való részvételre hívja valamennyi hazai és határon túli település önkormányzatait, szervezeteit, egyesületeit.

A program célja:

- Kellő elismerést vívni ki a kertművelők munkájának, hogy példájuk nyomán minél többen műveljenek konyhakertet.
- Élettel megtölteni a kerteket, hogy ne legyen egyetlen elhagyatott, műveletlen kert sem.

- A díszkertek ágyásaiba visszavinni a konyhakerti növényeket.
- A kertművelő ember munkáját megbecsülni, mindenki elé példaként állítani.
- Megőrizni és minél több embernek átadni konyhakertművelő kultúránkat.

A csatlakozó települések önkormányzatainak feladata a helyi verseny lefolytatása, a kertek zsűrizése, majd a kategóriák első helyezettei közül a legszebbek jelölése az országos díjra.

Az elmúlt években a települési verseny szervezését önkormányzatok, különböző civil szervezetek, kertbarát körök, Leader HACS-ok, IKSZT-k, óvodák, iskolák, lakóközösségek, szövetkezetek, református egyházközösségek, katolikus plébániák és néhány településen magán-személyek vállalták magukra. 2017-ben 366 település több mint 16 ezer kertművelője vett részt a programban.

2018-ban várják szeretettel az önkormányzatok csatlakozását és a kertnevezéseket.

Az országos programhoz való csatlakozáshoz szükséges szándéknyilatkozat és a tájékoztató anyagok letölthetők a program weboldaláról: www.alegszebbkonyhakertek.hu.

Csatlakozási határidő: 2018. április 30.

Kovács Szilvia, Karcag város alpolgármestere, ötletgazda, országos programigazgató

Telefon: +36-30-9854-106

Web: www.alegszebbkonyhakertek.hu

E-mail: alegszebbkonyhakertek@gmail.com

Legyen zöldegyülmölcsös kert Magyarország minden balkonján, udvarán és kertjében!

EUROFLORA 2018

Olaszországban, Genovában idén április 21. és május 6. között rendezik meg az Euroflora virágkiállítását.

Az Euroflora csaknem 50 éves múltra tekint vissza, az 1960-as évek második felében rendezték az elsőt. 2011-ig ötvenévente láthatta a nagyközönség a nagyszabású virágshow-t, majd csatlakoztak az Európában két évente megrendezett, nagy múltú Floralie „vándorkiállításához”, így a partnerországok számától függően ritkábban, de nagyobb szabású eseménnyel várják a látogatókat.

A szervezésbe évek óta az AIPH-t (International Association of Horticultural Producers), a dísznövénytermesztők nemzet-

közi szervezetét is bevonják. Az idejei, sorban a 11. kiállítás „kivonul” a természetbe, a genovai kiállítási csarnok helyett a Nervi Parkban rendezik meg összesen 17 ezer négyzetméteren. A 86 ezer négyzetméteres parkon végigvezető, öt kilométer hosszú sétaúton a négy fő elem (tűz, víz, levegő, föld) köré szerveződő témakörökben láthatjuk a dísznövénytermesztés és -alkalmazás legkülönfélébb elemeit. A tüzet piros virágok tengere, a földet lovakat formázó növény-szobrok, a vizet tündérrózsák, a levegőt pedig egy nagy háromdimenziós térjáték eleveníti majd meg. A rózsakertben történelmi és új nemesítésű rózsák tengere várja a látogatókat. A kiállítás területén és Genovában számos kulturális rendezvény színesíti a kertészeti programok sorát. A jegyek elsősorban elővételben szerezhetőek be a www.euroflora2018.it oldalon (felnőttjegy: 23 euró, diák- és nyugdíjasjegy: 16 euró). A Nervi Parkba a kiállítás ideje alatt csak tömegközlekedéssel juthatnak el a látogatók.

Rejtvény

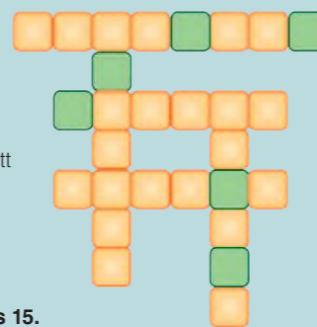
A tavasszal nyíló virágok közül soroltunk fel néhányat. Rendezze el a rejtvényhálóban a virágok nevét! A zöld mezők betűiből alakul ki a megfejtés, egy gyümölcs neve állítható össze belőlük.

FRÉZIA, IBOLYA, KANKALIN, LILIAM, NÁRCISZ

A helyes megfejtést beküldők között **egy nyertes részére könyvet** sorsolunk ki.

Címünk: Kertbarát Magazin, 1591 Budapest, Pf.: 294. Beküldési határidő: 2018. május 15.

A Kertbarát Magazin január-februári számában közölt rejtvény helyes megfejtéséért felajánlott könyvet Mitró-Török Emese miskolc-szirmai olvasónk nyerte.

www.spuri.hu

Szonikus madárriasztó

A szonikus madárriasztó környezetbarát módon tartja távol a madarakat előre rögzített természetes hangokkal, ragadozó madarak hangjával, valamint pisztolylövés hangjával. Így egy veszélyzóna jön létre a madarak számára, ahol a populáció drasztikusan csökken. Fő alkalmazási területek: mezőgazdasági tárolók, raktárak, eröművek, repülőterek stb.

Foral Elektronika Kft., 2800 Talabánya, Árpád út 61. Tel./Fax: +36 34 316 673, e-mail: spuri@spuri.hu

Kérdéseiket, ötleteiket, javaslataikat és észrevételeiket továbbra is várja a szerkesztőségben: algeier.wendy@kerteszetesszoleszet.hu.

A Kertbarát Magazin legközelebbi száma május 18-án jelenik meg.

Postacímünk: Budapest, postafiók: 294, 1591
Faxszámunk: 273-2285
E-mail címünk: szerkesztoseg@kerteszetesszoleszet.hu

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

Rágcsálóriasztók
Szabaduljon meg hivatlan vendégeitől!

– egér, patkány
– nyest, görény
– kullancs, bolha
– galamb, seregély
– vakond
– pele

Forel Elektronikai Kft.
2800 Tatabánya,
Kossuth Lajos u. 30.
Tel./Fax: +36 34 316 673
e-mail: spuri@spuri.hu
www.spuri.hu

VAKONDOK IGÉJE	ANGOL VICCHÓS	MŰKÖDİK AZ ÓRA	NEM HISZEM EN AZTI	RICHARD STRAUSS OPERÁJA	ZALAVAR HATÁRAI!	KONDÉR, BOGRÁCS	A HOSSZÚ-SÁG JELE	MOSTANTOL. BIZ	MOTOR NEVADÓJA
MEGFEJTÉS, 1			... POETICA		ZALAI SPORTKLUB CSACSI MONDIAI!	8			N
A FEJÉRE KÖLTÖEN			MEGFEJTÉS, 2		REJTÉLY, TALÁNY JAVÁRA SZOLGÁL				
ELNÖK, RÖVIDEN	ÁZSIAI SÓSTÓ A FEKETE VÁROS		... SZÓ, SIRÁM MESET MOND		RÉSZBEN RÁLLI ... TLEN			ÉSZAK RÖVIDEN OTT ELHELYEZ	
SZEMÉLYES NEVEM	KISMOTOR, MÁRKÁ AKNA-FOLYOSÓ				SZÓVAL? IFJÚ, PARATLAN BETŰI			11	
KÖCKA-TESZTA, BIZ	10				DUPLÁN: PESZTRA BELEER A SÁRBA				
MÁRTA, IRÓN V.				HÜVELYES NOVENY BARÁT-SÁGTALAN	1				
A HOLNAP TEGNAPJA	MEGFEJTÉS, 3	SZÉL TESZL NÉPIESÉN	... HENDRIX GITÁROS, ENEKES V.	JOGOS HATÁRAI!	LÓVA TESZ LAJOS, MESS-MONDÓ V.	TELJES TERJEDÉL-MEBEN	JAKOV GOTOVAC OPERÁHOSE KEMNI KÖTÉSTIPUS		
MUTATNI KEZDI	MEGFEJTÉS, 4	PARDISTA	TUDÁS, JÁRTAS-SÁG BÖVEN AD		SZALMÁT TERIT A JOSZÁG ALA REND, PÁROS BETŰI	IRIDIUM V.J. NEM ESIK MESSZE A FAJÁTÓL	HIRÉS A MENESELI MIHÓK PÁRJA	FINOM NEDŰ ... ACTA IRATTÁRBA	
ELEMI PARÁNY			RIAD, RETTEN ERŐD RÉSE		LASSAN SÉTÁL ERŐS SODRÁS			SORVÉGI TŰZFA-EGYSÉGI	
DISZHAL- FELE BURKOT LEFEJT	4		TRADE MÁRK RÖVIDEN KECSÉS VAD	DICSÓIT ... REALE, LÉTEZŐ DOLOG	SZÉKES- EGYHÁZ MELY SZEMÉLYT?			HURKA BURKA! KÁRTYA- VETŐ	
		LÁNYOM FERJE PEZSGÓT HŰT	FELSZÁLLÓ LEGARAM MEGA-HERTZ, RÓV		TELLY SAVALAS SZEREPÉ MONDATYÉ- GI IRASJEL	13			
REKESZ SZÉLEI		ILLATOS DISZNOV. ZUG IKERSZAVA	14		OLASZ OLACÉG M. CRISTO BORTON-SZIGETE	5	AZ EGYIK ALAPIZ A FINALE KOZEPENI		NAGYON ROSSZ
FÖLDTOLÓ			HEROIKUS MAJDNEM KESŐI!	... ÚTFELEN MINDENÜTT UNIOS VALUTA				LIZSORA- KAMAT NEMET NEVELŐ	2
BAL- KÖZÉPI	NYEREG- BEN VANI ELES ELMÉJÜ		SZIGETEK, RÖVIDEN VIASZ- ÉPÍTMÉNY	BUKSI NÉGYLABU TORNA- SZER		TELEN ARATJAK JÓZAN, ESSZERÜ		TÖRÖTT BORSI ÁRADAT	
RÉT, MEZŐ			INNEN MASHOVA TAXIS ÜGYFELE	HÜGYSAV SÓJA SZENT ISTVAN KIRALY FIA		KIÖNT EGY KICSIT! RÖNTGEN, RÖVIDEN		RÓMAI SZAZ IDEGEN NŐI NEV	
UGYAN- CSAK	VISSZÁELI LÁGYAN TOVA- HALAD		SZÓVEG A LEVÉL VEGÉN RÓMAI 49	... BANDA, FÜVÖS- ZENEKAR BANKBETETI				7	
FEJTELLEN FEJSZE!		ZSEBES- KENYER VILÁGÍTÓ DIÓDA	6	HAJT, MŰKÖDTET TALJÁN			AZ ILLETŐ TULAJDONA OSZTRÁK AUTOJEL		
AZ EGYIK USZASNEM		GONOSZ- TEVŐ KÖLTŐI NAPSZAK		KÖZÉPEN EMELI					S
KERÉK, LEKVÁROS LINZER		BOSZOR- KÁNY VÁROS ÁZSIAI ORSZÁG		EGYENI SZAPO- RÁZZA LÉPTÉIT					
NEUTRON, RÖVIDEN	EZ ÉVI JAPÁN VÁROS (OMU)	12	... -VE HOFFMANN, NEMET ÍRÓ NÉVBETŰI	KÉRLEL ORVOSI MŰSZER					
KÉT- FENEKŰ HANGSZER	TRAVOLTA FILMJE RÜGY SZÉLEI!		9	IKON, EGYENEMŰ HANGZÓI RIZSSZEM!					
	MASHOVA BEÉPIT NÉVELŐ			3					
CSÓNAK- BÓL VIZET LAPATOL	G			Z	PÁL UTCAI EGYLET				

„Tavasszal mindig arra gondolok, hogy a fűszálak milyen boldogok: ...”
A rejtvény számozott négyzeteinek betűiből egy magyar költő neve és versének címe állítható össze. A fősorokban versének folytatását rejtettük el. Kérjük, a megfejtést küldje be címünkre!

Kertbarát Magazin
1591 Budapest, Pf.: 294.
vagy e-mailen:
titkarsag@kerteszetesszoleszet.hu
Beküldési határidő: 2018. május 15.
A helyes megfejtést beküldők közül három nyertes könyvjutalomban részesül.

Január–februári számunk megfejtése: Csanádi Imre: Első hó köszöntő
„Csupasz bokrok csipkézője, fák fodros fejkötője, kerítések keszkenője, hegyek-völgyek ünneplője.”

A felajánlott könyveket Bognár Ernőné ásványrőrő; Pálkás János tiszakécskei; Vörös Olga kalocsai rejtvényfejtőinknek postázzuk.

**Keresse a Construma kiállítás C pavilon 6D standján!
HUNGEXPO, 2018. április 11-15.**

INNOVATÍV ÉS EGYEDÜLÁLLÓ KUTYAELEDELEK

SENSITIVE
Insect Dog
Adult
100% Insektenprotein
mit Insektenprotein & Reis

ROVARFEHÉRJE RIZSEL

HYPOALLERGEN
Insect Dog
Adult
100% Insektenprotein
mit Insektenprotein

ROVARFEHÉRJE BORSÓVAL ÉS BURGONYÁVAL

GRAIN FREE
Veggie Dog
Adult
100% vegetarisch
99,99% vegan
mit Kartoffel & Erbse

GABONAMENTES VEGETÁRIANUS

Veggie Dog
Adult
100% vegetarisch
99,99% vegan
mit Dinkel & Lupine

VEGETÁRIANUS

www.intermix.hu

NYERHET 11 000 \$-t

ÜNNEPELJE VELÜNK A 110. ÉVET!

VEVŐ: vásároljon Briggs & Stratton motoros terméket és nyerjen 11.000 dollárt.
ELADÓ: adjon el egy Briggs & Stratton motoros terméket és nyerjen 11.000 dollárt.

← Stephen Briggs (jobbra) és Harold Stratton a Briggs & Stratton FLYER - jét vezető 1919-ben.

110 ÉV. INNOVÁCIÓK.
1908 - 2018

JÁTÉKSZABÁLYZAT ÉS RÉSZLETEK:
WWW.110BDAY.COM

NINCS TÖBBÉ BERÁNTÓKÖTÉL!

NINCS TÖBBÉ KÉZI INDÍTÁS!

instart IS
INSTANT STARTING TECHNOLOGY

HELYEZZE BE AZ AKKUT

INDÍTSA BE A MOTORT!

ÉS KEZDJE MEG A FŰNYÍRÁST!

Látogass el webshopunkba, nézelődj, tervezgess! Ha kerti kiegészítőkről van szó, megéri benézni hozzánk! Kevés idő van? Rendelj házhoz!

Szeretem az Oázist

Az otthonom, a kertem és a virágaim is

www.oazishu

Várjuk együtt a virágzó tavaszt! Nem kell messzire menni a kikelet legszebb egynyári virágaiért, százsorszép évelőkért, gyümölcsstermő növényekért, balkonzöldségekért, örökzöldekért és díszcserjékért. Kerti kiegészítők, ültetési és ápolási alapanyagok? Divatos kaspók, dekorációs kellékek? Egy helyen megtalálunk mindent: az Oázis Kertészetben.

1000
EZER FORINT

Az Oázis Kertészet
ajándék kuponja

www.oazishu

A kupon 2019. március 23. és április 30. között összes áruházunkban felhasználható, leadásával 5000 Ft értékű vásárlás esetén 4000 Ft-ot kell fizetned. A kupon más akcióval nem vonható össze, akciós árú termékekre nem váltható be. Vásárlásonként egy darab kupon használható fel.

Kertészeti áruházaink szerte az országban:

Ajka Ipari Park, északi szektor; Budakeszi Szőlőskert Ipari Park (a Tesconál); Budapest - Pasarét Zilah u. 6; Budapest - Kőbánya Kőbányai út 47; Budapest - Rákosszentmihály Szlovák út 15; Budapest - Soroksár Helsinki út 80; Cegléd Külső-Jászberényi út 2; Csopak Mini* Kossuth L. u. 15; Debrecen Balmazújvárosi út, a Mömax és a Metro között; Diósd Diófásor u. 19. (Az Intersparnál); Hajdúnánás Mini* Szabadság u. 50; Jászberény Nagykátai út 17; Kecskemét Budai út, a Tesco előtt; Keszthely Semmelweis u. 2; Mohács Pécsi út, Ipari Park; Monor 4-es főút 32. km; Nyíregyháza Korányi Frigyes út 204; Szeged Alkony Utca 3; Székesfehérvár Holland fásor 1; Szolnok - Szajol 4-es főút 108. km; Tatabánya Erdész u. 39. (A Dózsakertben)

MEGNYITOTT: Törökbálint Torbágy u. 4., (az Auchannál)